

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Dva patriotizma

Sodobni francoski pisatelj Fustel de Coulanges nam lepo razlaga, ko piše o kulturi in civilizaciji, kaj je osnova narodu in državi, oziroma domovini. Latinski glagol colere, iz katerega se izvaja samostalnik cultura, pomeni obdelovati zemljo, gojiti njene sadeže, se na njej nastaniti in častiti božanstvo, ki nam je to zemljo podarilo, da na njej živimo človeka dostojno življenje. Zemlja, dom z ognjiščem kot svojim središčem ali družina in bogovi so bili v življenju naših prednikov nerazdružljiva dejstva. Na te tri stebre je zgrajena vsa kultura, ki je izrasla iz zemljedelske družine, v kateri so se častili tudi predniki. Zakaj tajnostno dejstvo smrti je prvo obrnilo pogled naših očetov k nebu, v onostranski svet k večnosti. Tako je vse življenje družine bilo posvečeno najvišjemu in religiozna ideja je bila njegovo središče ter je to ostala tudi, ko so se družine, organizirane v plemo, narod in obično — civitas, odtod beseda civilizacija — razvile v najvišjo politično združbo, državo. Osnova civilizaciji ali kulturi je ostala skrb za materialni napredek in pridobivanje zemskih blag, vrh pa je vera v božanstvo, ki je ustanovilo in vzdržuje moralni red, ki mu občestvo mora kot pot k najvišji, duhovni blaginji služiti. Le narodi, ki ta red zvesto ohranjajo, so resnično kulturni in le država, ki obče življenje vodi v soglasju z božjim zakonom, je civilizirana.

Država kot najvišja oblast na zemlji brani in pospešuje s svojimi zakoni pravi moralni red, ni pa nikakor izvor tega reda, ampak mu je sama podrejena. Le v soglasju z najvišjo duhovno združbo cerkve more država svojo nalogo pravilno vršiti in zato je ločitev med civilno in duhovno oblastjo, ki morata sodelovati v vzajemno pomočjo, nujen pogoj za resnično kulturno življenje. Države, kakor Rusija ali sodobna Nemčija, kjer si država prilagaja odločilno in absolutno oblast tudi nad svobodnimi dušami, kolikor se tiče njihovih najsveteljših čustev, potrebo in udejstvovanja na religioznem, npravnem in prosvetnem področju, niso civilizirane države, oziroma so zapustile osnovo prave, evropskemu človeku edino primerne civilizacije. Država nadalje vodi, ureja in uravnovešuje ter usmerja v enoto politične in gospodarske funkcije človeka, družine, občine, ljudstva in njegovih organizacij, nikakor pa ni sama z njimi istovetna, tako da bi ona sama neposredno po posameznikih in njihovih naravnih združbah kot brezvoljnih orodjih te naloge edinooblastno vršila: tak etatizem in totalitarizem ohranja in končno ubija civilizacijo. Država ureja kulturno, gospodarsko in socialno življenje, nikakor pa ni ona sama in samó ona vrhovni moralni zakon, vzgojnik, učitelj, gospodar, trgovec ali finančnik; ona ne more in ne sme vsega; ona kulture, znanstva, misli in gospodarstva ne ustvarja, temveč samo politično dirigira in nadzira v mejah, ki so začrtane po pametni svobodi posameznikov in ljudstva, naroda ter njegovih naravnih združenj. Država ni Bog, ni cerkev, ni človeštvo, ampak je sama pod božjim zakonom, duhovnim redom in človečanstvom, pod zahtevami božanske veselje ne združbe vsega človeštva, civitas Dei, kakor jo je imenoval sv. Avgustin. Dobro pravi znani Reynold: »Država je središče, je vrh, toda ni najvišji vrh. Ona ureja kulturo naroda, je pa podrejena splošni človečanski kulturi, kakor leži podgorje pod snežniki, ki se dvigajo nad njim. Nad vsemi pa je najvišji vrh, nad katerim sta samo še neskončni prostor in luč.«

Temu pojmovanju države, kakor nas ga uči krščanstvo, ki je evropsko civilizacijo ustvarilo in jo sredi navala najhujših zmot do danes ohranilo, nasprotuje sodobno malikovanje države, ki kulturo izpodkopa in ruši. Zakaj to malikovanje uničuje svobodo, samozakonskost in samodelavnost posameznika, družine, ljudstva in naroda, kakor ga zahtevajo pamet, naravna morala in vera. Tako malikovanje vodi nazaj v prvobitno divjaštvo, v moralen nered in brodež živalskih strasti, kakor uči sodobna Nemčija, ki se je predala malikovanju plemena, krvi in države tako, da ogroža krščanstvo, človečanski mir in evropsko kulturo. Tak, v najhujšo skrajnost pretirani nacionalizem pa ima tudi to veliko nevarnost v sebi, da poleg takih, ki odkritosrečno ljubijo državo in narod, rodi veliko število ljudi, ki najvišje moralne in narodne vrednote le v svoj osebni prid izrabljajo, ki vsako veliko idejo ponižajo na svoj nizki nivo in patriotizem skušajo vpreči v jarem svojih egoističnih ciljev, za kar nam zgodovina nudi brez števila primerov. Mar ni značilno, da na primer baš dandanes, ko razni rasizmi in fašizmi prisvajajo sebi edino pravi in resnični patriotizem, ki ga vbi- jajo ljudem v glavo s sredstvi najkrutejšega nasilja, one države, ki so ohranile demo- kracijo na načelih krščanske evropske civil- izatione, nujajo tudi primer najgloblejšega in najiskrenejšega patriotizma, kakor so na primer Anglija, skandinavsko države, Fran- cija itd.?

Te dni se je ob priliki evharističnega kongresa mudil v Franciji kot zastopnik pa- peža državni tajnik, kardinal Pacelli, ki je bil od francoskih oblasti in ljudstva spre- jat z največjimi častmi. Ni bil goli slučaj, da je kardinal ob tej priliki sprejel zastop- nika znanega lista »ECHO de Paris«, g. Pichou- na, ki se v francoski javnosti že desetletja bori za ideale krščanstva Evrope in zapada. Kardinal je najprej poudaril veliko vlogo, ki jo igrajo sredi duhovne krize sodobnega človeštva francoski katoliški pisatelji, pred- vsem Mauriac in Claudel. Nato je dejal, ka- ko ga je globoko ganila vernost francoskega naroda, ki je vedno bila združena z naj- prišnejšim patriotizmom. Potem je dejal: »Imamo dva patriotizma: napadni patrioti- zam, ki je domovino spremenil v barbarski razkraja in ruši.

Veličastni prazniki britske družine narodov

Jubilej svetovnega imperija

Kralj Jurij proslavljen kot simbol velikega občestva svobodnih narodov

London, 4. maja.

K velikim slovesno- stim, s katerimi bomo ob- hajali 25 letnico vladanja kralja Jurija V., bi Vam rad povedal nekaj misli, ki nas navdušujejo pri tej priliki. Kajti da se družina narodov, ki živi v britanskem imperiju, in to v svobodnih, s katerimi se ne more ponasati nobena druga vladavina na svetu, pripravljajo, da na tako si- jajen način pokaže svojo vdanost vladarjevi osebi, ni noben slučaj. Britanski imperij je ogromen, sonce v njem ne zaide in kamor- koli pogledaš na zemeljski obli, povsod plapolajo barve njegovih zastav. Britanski imperij je bogat in med nami štejejo ne- broj bogatašev, ki bi lahko kupili marsikatero evrop- sko državo in jo plačali »in cash« (v denarju). Mi smo narod brez filozofije in drugi nam pravijo, da smo tudi brez čustev. Nam bi torej ne bilo tre- ba segati po sredstvih, da na umeten način or- ganiziramo videz navdušenja za proslavo vladarja, ki po britanski ustavi nima drugih pravic, kot te, »da sme dajati nasvete in svarila, če ga za nje po- prosí njegova vlada«.

Ena tretina človeštva ...

Naš britanski imperij je nekaj, česar v Evropi le malo razumejo, česar niti mi sami ne doumimo in niti doumeti nečemo. Ena tretina sveta je v naših mejah, v njem se drenjajo stotere različne narodnosti in žive druga ob drugi raznolike vere. A če nas povprašate po ustavnih sredstvih, s katerimi se drži skupaj ta naša velika družina, jih — nimamo. Mi nimamo prave ustave, mi nimamo abstraktnih formul, nimamo nobenega ustavnega programa, nimamo nobene imperialne ideologije, nimamo nobenega pokreta. In vendar brani to dru- žino pred razpadom nekaj drugega in to bolj učinkovitega kot pa paragrafi zakonov ali sence bajonetov. Sence bajonetov? Vi se morda smehljate pri teh besedah in mislite na Indijo. Kako ste naivni! Poglejte, koliko orožja rožlja po tej razdrapani Evropi, kolike milijonske armade stoje noč in dan pod orožjem, da branijo evropskim narodom, da drug drugega ne požoro. In koliko oborožene sile imamo v Indiji, ki ni nič manjša od Evrope, ki nima nič manj narodnosti, kot jih ima Evropa, kjer ni nič manj verskih razlik, kot jih je v Evropi. In kdo bi ubranil našim svobodnim dominijonom Ka- nadi ali Avstraliji ali Južni Afriki, da se od imperija odtrgajo in začno živeti samostojno življenje? Strah pred našimi bojnimi ladjami? Kako daleč pa segajo krogle topov z bojnih ladij? In kako dolgo bi moglo naše angleško otočje tukaj s svojimi 40 milijoni ljudi živeti, če bi se pretregale vezi med nami in med dominijoni? Ne, ne, nekaj drugega drži skupaj družino britanskih narodov in daje moč britanskemu imperiju.

Program treh „M“

Avstralski ministrski predsednik Bruce je leta 1925 na imperialni konferenci v Londonu dejal, da branijo naš imperij pred razpadom trije »M«, to so: Men, Money, Markets (kri, denar, trgovina). Angleška kri, ki se pretaka po žilah vodilnih mož, bodisi v Angliji, v Avstraliji ali Kanadi; angleški denar, ki oživlja industrijo in sploh vse gospodar- stvo imperija ter ga veže v celoto, in angleška trgo- vina, ki je razpredla svoje omrežje po vsem impe- riju. Bruce je imel prav. Ti trije »M« so okostje

fetiš, nasičen od tiranije in krvi — Bog naj obvaruje Evropo pred takim bičem! — drugi pa je pristni patriotizem, o katerem je sveti oče nedavno zastopnikom francoske mladine dejal, da spoštuje domovino kakor mater, ki nam je darovala življenje. In res, domo- vina je mati, ki jo moramo lju- biti, ne pa fetiš, ki se ga njegovi častilci bojiijo. In kakor ljubimo ma- ter prostovoljno takó z naravnim nagonom in čustvom kakor z lučjo z našega razuma, moramo ljubiti tudi domovino, oziroma državo. Nato je dejal kardinal, kako zelo občuduje sodobne francoske državnike, »ki sredi današnjega propadanja morale, zbe- ganih vesti in negotovosti ter brezpotja mlade generacije, jasno spoznavajo pomen krščanskega pravnega reda kot edinega zdravila sodobne bolezni človeštva. »Kdo drugi nego nauk Jezusa Kristusa in kršče- nske cerkve more sredi modernega barbar- stva zopet naučiti ljudi dobrote, lojalnosti, nesebičnosti in poštenega, nekoristoljubnega dela za narod in državo? Velik francoski filozof je rekel: Krščanstvo je kakor krila orla, s katerimi se dviga narod k luči res- nice in kulture in brez katerih bi narod po- stal krdelo divjakov.«

Te besede naj bodo nam vsem opomin, kako je treba pojmovati narod in domovino, da bomo znali vedno prav ločiti pristni, od- kritosrečni in kulturne vrednote ustvarja- joči patriotizem od lažnjivega in sebične na- mene zasledujočega, ki narodno občestvo

našega imperija. Toda v tem naravnost otroškem veselju, ki navdaja vse te stotisoče, ki se pomikajo po londonskih ulicah, samo da bi mogli za trenotek mimo kraljeve palače, vse te stotine milijonov, ki so v duhu združeni po vsem imperiju okrog vladarjeve osebe, je še nekaj drugega, kakor ti trije »M«. Mi čutimo, da smo eno. Do tega čustva smo sami prišli, brez prepričevalnega gažljanja fašizmov, brez nasilnega vmešavanja v nepristopno kraljestvo naših človeških oseb. Britanski imperij je demo- kratična družina, kjer ima vsak otrok popolno svo- bodo, da dela kar hoče, a kjer vsak otrok sam od sebe ve, da gotovih stvari, ki bi družini škodovali, ne sme storiti in jih ne stori, ne da bi ga k temu silil korobač zakona in kazni.

Dva milijona gostov ...

Nepopisne slike v angleški prestolici, ki slavi svojega vladarja

London, 6. maja. c. Starodavni London se je danes zjutraj zopet prebudil v enega naj- lepših svojih dnevo. Večmilijonski angleški imperij je danes zopet zadiral skozi london- sko srce v svoji ljubezni do vladarske dvojice. Poleg 8 milijonov londonskega prebivalstva se je iz cele Anglije in iz celega angleškega impe- rijja pripeljalo vsaj 2 milijona gostov, ki so hoteli skupno z Londonom proslaviti praznik državljanske zvestobe, ljubezni in vzgoje.

Sprevod, ki ga spremlja 10 milijonov

Nocojšnja noč v Londonu sploh ni bila več noč miru in počitka. Ves notranji del mesta je bil zaprt za promet in po bajno razsvetljenih ulicah so se valile ogromne množice navduše- nih rodoljubov. Na vsej dolgi poti, koder se je danes pomikal slavnostni sprevod, je bilo na ulicah in na strehah prostora komaj za 500.000 ljudi. Ostalo jih je torej vsaj še 5 milijonov, ki bi radi videli ves sprevod. Ker pa je bilo to nemogoče, so se vse te množice nocoj vso noč valile od Trafalgarja do Buckinghamja da si tako vsaj nekoliko ogledajo sijaj in čar da- našnjega dneva. Teh potujočih množic se je usmilil tudi kralj sam. Po njegovi najvišji od- redbi so smeli londonski kinopodjetniki od- preti svoje dvorane že ob polnoči. Kakor znan- o, v vsej Angliji ob nedeljah kinopodjetja ne smejo prirejati svojih predstav. Topot pa je kralj dovolil, da se tik ob koncu nedelje od- prejo vrata na stečaj tistim, ki bi sicer bili ob- sojeni stati na mrazu.

5000 odličnikov iz vsega imperija

Dan je bil brez znane londonske megle in ob 11 se je od Buckinghamja proti Trafalgarju razlilo še sonce. Točno ob 8 zjutraj je na ulice prikorakal najstarejši angleški topniški polk v svojih starodavnih rdečih uniformah s hele- bardami na glavi. Teh pisanih urejevalcev ve- selja je bilo nad 14.000 in napravili so takoj špalir od katedrale do dvora. Takoj nato se je pred občinstvom, ki je že zdavnaj zasedlo vse prostore, začel razvijati sprevod, kakor ga zmo- re edino angleški ceremonijel. Od 8 naprej so se začeli v katedralo voziti slavnostni povah- ljenci in gostje angleške kraljeve dvojice. Po- vabljenih je bilo samo 5000 odličnikov iz vsega angleškega imperija in iz vsega ostalega sveta.

Vsakdo izmed povabljenec je imel do minute točno izračunan čas prihoda in ob stopnišču kate- drale je vsakega posebej sprejel poseben zastopnik protokola, ki ga je svečano odvedel v katedralo, kjer mu je odkazal mesto, ki mu je bilo že zdavnaj določeno. Vsakdo izmed povabljenec je prišel v posebni paradni obleki. Kot zadnji so prišli proti 11 diplomatski zastopniki in posebni odposlanci posameznih vladarjev iz vsega sveta, ki v London niso mogli priti osebno.

Točno ob 11 se je začel iz Buckingham palače razvijati slavnostni sprevod proti westminsterski

Tihi simbol skupnosti

Kralj Jurij pa je tisti mož, ki nam to skupnost predstavlja. Naš kralj je naš tihi, nevsiljivi simbol naše skupnosti. Saj je kralj tudi edina otipljiva ustavna vez med materno zemljo in med dominijoni in kolonijami. Toda tudi to bi ne bilo odločilno, če bi ne obstajala temeljna volja naših narodov, da to vez prostovoljno priznavajo.

Res pa je, da je tudi osebnost sedanega na- šega vladarja in njegove žene — kralj Jurij je prvi gospod in imperiju in njegova žena je prva gospa — ogromno pripomogla k temu, da je pojem vladarja v našem imperiju postal življenjska vez, ki druži narode britanske družine. Njegove osebnosti ne ščitijo nobeni zakoni. Ščiti ga edino spoštovanje kulturnega, svobodnega ljubečega ljudstva. Kot je an- gleški policist menda edini na svetu, ki ni oborožen, ker je samo ob sebi razumljivo, da ga mora ščititi občinstvo, tako je tudi kraljeva osebnost izročena v varstvo ljudstvu samemu, ki se v vseh 25 letih njegovega vladanja niti enkrat, niti samo enkrat ni spozbilo. Sedanjí naš kralj je to bolj razumel, ka- kor katerikoli izmed njegovih prednikov, izvenzem- skih kraljice Viktorije, in njegova skromnost, njegovi rezerva, njegova vzdržnost ter njegovo sijajno dru- žinsko življenje so njemu dali moralno avtoriteto med ljudstvom, kot jo uživajo le redki vladarji.

Čudež 25 let ...

Pravi čudež vseh teh 25 let vladanja kralja Ju- rija je ta, da ni nikdar posegal v politični potek do- godkov ne v notranji, ne v zunanji politiki, a da je v tistih redkih primerih, ko je iz svojega skritega zatijaja dal kakšen nasvet, kot leta 1923, ko se je ustanovila prva delavska vlada, ali kot leta 1931, ko je bila postavljena vlada narodnega edinstva, njegovo posredovanje imelo takoj ogromno moralno težino, ki jo je občutil ne samo britski imperij, ampak ves svet.

Zato pa danes britski imperij ne slavi kakšen prazen simbol, kakšen nališpan fetiš, ali kakšno dr- žavno ustanovo, ampak pravega moča, pravega An- gleža, o katerem ve, da se v njem shaja vse impe- rij, ne samo v mrtvih črkah ustave, ampak v duhu, ki ga v pravičnosti in svobodi prave demokracije prešinja in oživlja.

Gwynllyn Owen

Dva milijona gostov ...

Nepopisne slike v angleški prestolici, ki slavi svojega vladarja

katedrali. Prvi se je peljal v posebni odprti kočiji prvi minister angleške vlade Ramsay MacDonald v krasni zlatozeleni paradni obleki. Takoj nato so se ob petih kočijah peljali vsi ministri angleške vlade in pa vsi ministri angleških dominijonov. Takoj nato je šest beleev vleklo starodavno kra- ljevsko kočijo angleške dinastije. Kralj je bil oble- čen v zlato in škrlatno obleko angleškega mar- šala. Ob njem je sedela kraljica Mary v srebrni in beli svili. Na vratu je imela proslulo briljantno ovratnico, ki že nekaj stoletij krasí angleške kra- ljice. Takoj za njima so se peljali v več kočijah člani angleške kraljevske družine. V prvem vozi sta se peljala prestolonaslednik, waleški princ z norveško kraljico. Tudi člani angleške kraljevske družine so se peljali v petih kočijah. Nato je sle- dila kočija s štirimi najodličnejšimi maharadžami iz Indije. Bili so to maharadža od Jamaa, Patjale Kasmirja in Kapurtale.

V katedrali sv. Pavla

Ko se je kralj pripeljal pred katedralo, je godba zaigrala himno, h kočiji pa je pristopil de- kan westminsterski in odprl vladarju vrata ko- čije. Ko je kralj stopil na tla, je posebna fanfara srebrnih trobent zaigrala pozdrav vrhovnemu po- veljniku angleške vojske. Nato je nadško peljal dvojico v katedralo, kjer je bila svečana zahvalna služba božja z veliko asistenco. Služba božja se je končala ob pol 1 z zahvalno molitvijo, ki jo je kralj molil naglas in kleče obenem z vsemi člani svoje družine. Slovenski Te Deum je zaključil cer- kveno opravilo in ob zvokih himne in srebrnit- trobent se je kralj v kočiji odpeljal nazaj proti dvoru.

Ko se je vladar vozil skozi City, je lord župan vstavlil njegov voz in mu predal srebrni meč lon- donskega vladarstva.

Ves dan je radio prenašal pozdravne govore iz vseh delov angleškega imperija. Te pozdravne govore je ob 19.40 predsednik vlade Ramsay Mac- Donald zaključil z lepim vdanostnim govorom an- gleškemu vladarju. Točno ob 20 se je kralj Ju- rij V. prav tako preko radia zahvalil vsem svojim podanikom s sledečim govorom:

Kralj Jurij svojim narodom

V začetku svojega govora je povedal, kako mu je pri sreč, ko gleda vse te množice, ki so mu od vseh strani imperija prišle voščit srečo, ko se je vozil skozi ljudstvo, ki mu je vzlikalo svojo ljubezen na vsej poti od palače do cerkve sv. Pavla. »Bil sem gvinjen do solz,« je dejal kralj Jurij in ob vseh svojih sreča se zahvaljujeva oha, kraljica in jaz, za to ljubeznivost, ne dovolite mi, da imenujem to ljubezen, ki se kot neporu- ljiva vez ovija okrog nas, okrog vas, ljubi moji narodi in mene, vašega kralja. »Ko gledam na- zaj na dolgih 25 let, vidim, da smo skupno pre- bredli težavne, silno težavne čase. Koliko naših najboljših je padlo v obrambi naše velike domo- vi. Kjerkoli ste nocoj in me poslušate v našem

velikem imperiju, naj vam povem v imenu domovine, da se vam zahvaljujem za vse te žrtve. Težave se niso mimo. Mislim samo na tiste velike množice ljudstva, ki nimajo kruha in dela. Vse svoje simpatije in vse svoje pomoči jim bom posvetil v tem jubilejnem letu, da bomo prebrdili še to težavo, ki nas čakajo, in da nikdo ne bo mogel reči, da je v mejah britanskega imperija kdaj stradati. Bodočnost je v božjih rokah. Oba, kraljica in jaz, moliva, da bi bila srečujoča za moje narode. Prav posebej pa se obračam na mladi rod otrok mojega imperija. Vsakemu posebej bi rad povedal, da govori z njim njihov kralj. Spomnite se v bodočih dneh, kaj vam je povedal vsaj stari kralj, ko vas je prosil, da se posvetite službi domovine, ko odrastete in ko boste prevzeli v svoje roke usodo domovine. Dajte ji vse, kar imate najboljšega. Toliko pozdravov sem sprejel od vseh dominijonov in kolonij in vseh delov sveta. Prisrčna vam hvala, kjerkoli me poslušate, v daljni Kanadi, tam daleč v Avstraliji, na otokih Tihega morja, daleč tam v Južni Afriki, hvala

vam, vsakemu posebej se zahvaljujem za službo, ki jo vrše v imenu velike domovine. Končal bom svoj govor z besedami kraljice Viktorije pred 88 leti, ki je v solzah toneč vzkliknila: Moje sreče je pri vas, moji narodi mojega imperija, vaše sreče pa je pri meni. Naj vas ljubi Bog blagoslovi, milijoni in milijoni v mojem imperiju.

Proslava v Belgradu

Belgrad, 6. maja. m. Ob priliki proslave 25-letnice vladanja angleškega kralja Jurija V. je bila danes dopoldne v tukajšnji pravoslavni saborni cerkvi zahvalna služba božja, katero je opravil patriarh srbske pravoslavne cerkve Varnava. Prisostvali so pa tudi kraljevski namestniki: Nj. Vis. knez namestnik Pavle, dr. Stanković in Perović, nadalje predsednik vlade g. Bogoljub Jevtić z ostalimi člani vlade, diplomatski zbor, angleška kolonija in veliko število prijateljev angleškega naroda. Po zahvalni službi božji je imel patriarh Varnava večji govor, ki ga je posvetil angl. kralju.

Rep ruskega pakta Nemčija bo odgovorila

Tajne vojaške pogodbe s Francijo - Romunijo in Češkoslovaško

Berlin, 6. maja. SE. Nemški politični krogi in tudi vsa nemška javnost je mnenja, da pomeni v Parizu sklenjeni francosko-ruski pakt neposredno ogroženje Nemčije, proti kateri je naperjen. Novico o podpisu te pogodbe pa so sprejeli v zunanjem ministristvu hladno in mirno. Šele danes je opaziti nekoliko razburjenja, ker je očividno po navodilih propagandnega ministristva začelo časopisje namigovali, da je pogodba, ki je bila objavljena, eno, a da je vojaška pogodba, ki je ostala tajna, nekaj drugega. Francosko-ruska tajna vojaška pogodba, ki jo bodo sedaj razširili se s tajno vojaško pogodbo med Rusi in Češkoslovaki, je to, kar Nemci vzemirajo. V zvezi s tem je danes v Berlinu mnogo govoric o tem, da gradi Češkoslovaška vzdolž nemške meje velika letališča, kjer bodo pristajala sovjetska letala in od koder bodo napadala nemško ozemlje. Tudi to se sliši, da je Titulescu že podpisal s Litvinom tajen sporazum, na podlagi katerega smejo ruske čete vkorakati v Romunijo, v primeru, da bi jih kakšna država Male zveze potrebovala. Nadalje smo slišali danes vest, da je ob priliki podpisa francosko-ruskega pakta Francija dala sovjetski Rusiji posojilo 5 milijard fran-

kov (16 milijard Din, op. ured.), in sicer izrečno v svrhu vojaških nabav.

Najbolj jasno stališče je zavzela današnja »Diplomatišne Korrespondenz«, uradno glasilo zunanjega ministristva, ki se čudi, zakaj se je Francija toliko trudila, da bi pogodbo spravila v navidezen okvir Zveze narodov. Odslej bo Zveza narodov zasedala pod pritiskom francosko-ruske zveze, pravi to uradno glasilo nemške vlade. Navzlic temu, da se je posrečilo pakt spraviti pod streho Zveze narodov, je jasno, da je zveza naperjena sedaj proti eni sami državi, ki jo lahko vsakdo ugane, četrtno ruski pakt nanjo ni s prstom pokazal.

Politično razpoloženje, ki je zavladalo danes v Berlinu, je bolj temno. Povsod pričakujejo, da pripravila nemška vlada nek udaren odgovor na francosko-rusko pogodbo. Kaj, se ne da niti slutiti »Germania« daja isto noto. »Francosko-ruski pakt je nevarno znamenje, da se vračamo v razdobje pred 1. 1914. Mi razumemo važnost tega pakta, v kolikor tiče Nemčije. Nemška vlada bo nanj odgovorila. Naš odgovor bo umerjen, odločen in dostojanstven.«

Po navadi je zelo redko, da bi boljševiški tisk objavil besede diktatorja Stalina. Zato so pa tudi bolj pomembne. Zdravica, ki jo je imel na Kremlju, bo zatorej imela svoj ogromen odjek po vsej Rusiji in seveda tudi — ogromne posledice z ozirom na komunistično stranko samo, z ozirom na notranjo politiko v Rusiji in z ozirom tudi na mednarodni socializem. Zdi se, da hoče Stalin dati vrhovne smernice, da se udrži narodna samostojnost vseh Rusov, ki naj veže v bodočnosti »sovjetski narode, kot se je nedavno sam izrazil. Narodna samostojnost naj bi dobila izraza v navdušenju za obrambno moč države in v požrtvovalnosti, da se še vedno bolj poveča in okrepi. Zdi se nadalje, da hoče Stalin dati še večjega poudarka svoji novi notranji politiki, ki hoče odpraviti dozdajni režim delitve ljudi v državne in protidržavne. Zadnje uredbe glede kmetov živčijo v kolozu so bile dokaz, da se nekaj novega pripravlja v sovjetski. Končno se zdi, da se hoče sovjetska vlada iztrgati iz rok manjšinske stranke in svojo oblast razširiti na širše plasti naroda. Stranka bi postala samo neka elitna aristokracija, ki bo izginila v narodu, kadar bo mislila, da je njena politična naloga v državi dokončana.

stava, marveč ga je v mnogih pogledih poslabšala. Potrebnihih kadrov pravih socialistov ni. Tako je veliko sklepov o industrializaciji ogroženih.

Po navadi je zelo redko, da bi boljševiški tisk objavil besede diktatorja Stalina. Zato so pa tudi bolj pomembne. Zdravica, ki jo je imel na Kremlju, bo zatorej imela svoj ogromen odjek po vsej Rusiji in seveda tudi — ogromne posledice z ozirom na komunistično stranko samo, z ozirom na notranjo politiko v Rusiji in z ozirom tudi na mednarodni socializem. Zdi se, da hoče Stalin dati vrhovne smernice, da se udrži narodna samostojnost vseh Rusov, ki naj veže v bodočnosti »sovjetski narode, kot se je nedavno sam izrazil. Narodna samostojnost naj bi dobila izraza v navdušenju za obrambno moč države in v požrtvovalnosti, da se še vedno bolj poveča in okrepi. Zdi se nadalje, da hoče Stalin dati še večjega poudarka svoji novi notranji politiki, ki hoče odpraviti dozdajni režim delitve ljudi v državne in protidržavne. Zadnje uredbe glede kmetov živčijo v kolozu so bile dokaz, da se nekaj novega pripravlja v sovjetski. Končno se zdi, da se hoče sovjetska vlada iztrgati iz rok manjšinske stranke in svojo oblast razširiti na širše plasti naroda. Stranka bi postala samo neka elitna aristokracija, ki bo izginila v narodu, kadar bo mislila, da je njena politična naloga v državi dokončana.

„Kaj vse smo naredili“

Moskva, 6. maja. b. Ob priliki, ko so bili gojenci zadnjega letnika vojne akademije imenovani za častnike rdeče vojske, je imel Stalin govor, v katerem je naglasil: Iz prejšnje dobe smo prevzeli osiromašeno deželo, ki je bila zapuščena in vrhu tega izmučena po 4-letni imperialistični in njej sledeči 3-letni državljanski vojski. Naša naloga je, da to zemljo izpeljemo iz srednjeveške zapuščenosti na pot modernega gospodarstva. Mi smo šli po poti industrializacije in kolektivizacije naše zemlje in ta pot je prebita. Dosegli smo močno industrijo, izmehanizirali smo gospodarstvo, dobro smo opremili vojsko in promet, kar se bo vse bolj in bolj izpopolnjevalo. Stalin je končal svoj govor z željo, da bi se popolnoma posrečila obramba države.

bi se sklepalo na podonavski ali katerikoli drugi konferenci, ki so v izgledu. Prav tako se izključuje, da bi se na sestanku v Benetkah napravil kak končnoveljavn sklep. Sklepi v pogledu zaključitve podonavskega pakta, kakor tudi reševanja drugih vprašanj, od katerih je odvisno uravnoteženje razmer v srednji Evropi, se morejo napraviti le na širših konferencah, na katerih bi sodelovale vse prizadete države. V Benetkah se obravnavajo skupne nastop na podonavski konferenci v Rimu se bo dogovoril po diplomatski poti. V zvezi s tem naglašala italijansko časopisje, da politični krogi žele, da Francija skliče tako konferenco, kakor jo je sklicala Italija v Benetkah, in da bi na taki konferenci sodelovale vse tiste države, ki imajo prijateljske pogodbe s Francijo.

Baltik se tudi zbira

Kaunas, 6. maja. c. Danes ob 11 je bila tukaj odprta konferenca zunanjih ministrov baltičnih držav. Ta konferenca je sedaj že druga po svojem vrstnem redu. Ta konferenca bo trajala tri dni in so na dnevnem redu vsa vprašanja, ki so splošno mednarodnega političnega značaja. Proučen je po podrobno sistem varnostnih paktov, ki se pripravljajo na vzhodu Evrope in ki se baltičnih držav najbolj tiče.

Uradni volivni izidi (nadaljevanje s 3. strani)

Lista g. Jevtiča je dobila absolutno večino:

Vardarska banovina:

Strumica: 8809, Jevtić 7791, Maček 155, Maksimović 63, Ljotić 0.
Leskovac: 14.987, Jevtić 13.604, Maček 1149, Maksimović 54, Ljotić 29.
Struga: 5365, Jevtić 5363, Maček 2.
Okraj podgorinski: 3597, Jevtić 2 listi 1991 (Ramadanović 1494), Maček (Dragoljub Mestić) 1588, Maksimović 17, Ljotić 0.
Okraj maleški: 3166, Jevtić 3166.
Vesles: 8222, Jevtić 2 listi 6911, Maček 1221, Maksimović 10, Ljotić 1.
Okraj neretinski: 8137, Jevtić 2 listi 6414, Maček 4, Maksimović (dr. Dragutin Kostić) 1712, Ljotić 7.
Okraj peševski: 9309, Jevtić 2 listi 9192, Maček 117.
Okraj jablaniški: 11.136, Jevtić 2 listi 10.364, Maček 748, Maksimović 24, Ljotić 0.
Okraj očinski: 11.804, Jevtić 11.143, Maček 565, Maksimović 83, Ljotić 13.
Palanka: 5055, Jevtić dve listi 5054, Maksimović 1.
Bitolj: 11.308, Jevtić 3 liste 6703, Maček 4502, Maksimović 4, Ljotić 9.
Ovčje polje: 4838, Jevtić 2426, Maček 2 liste 2374, Maksimović 38, Ljotić 0.
Okraj prespanski: 4787, Jevtić 3 liste 4705, Maček 82.
Okraj ohridski: 7103, Jevtić dr. Mija Šumenković 1171, Milan Blažić 5090, skupaj 70.1, Maček 41, Ljotić 1.
Debar: 2821, Jevtić 3 liste 2821.
Gnila: 17.110, Jevtić 17.107, Maček 3.
Poreški okraj: 3813, Jevtić 2 listi 3813, Maček, Maksimović in Ljotić 0.
Gornji Polog: 5411, Jevtić 2 listi 4784, Maček 319, Maksimović 308, Ljotić 0.
Kačanica: 2621, Jevtić 3 kandidate 2621.
Štip: 4216 Jevtić 2269, Maček 866, Maksimović 79, Ljotić 2.
Morihovski okraj: 3230, Jevtić 2 kandidata 2893, Maček 336, Maksimović 1, Ljotić 0.
Kavadar: 5082, Jevtić 3204, Maček 1716, Maksimović 159, Ljotić 3.
Goraniški okraj: 2254, Jevtić 2 kandidata 2239 (Vojislav Todorović 1368), Maček 1, Maksimović 14, Ljotić 0.
Okraj Šar planina: 8002, Jevtić 3 liste 5654 (Rade Tonjadić 3028), Maček 2295, Maksimović 53, Ljotić 0.
Kriva Palanka: 8289, Jevtić 2 listi 7996, Maček 2 listi 292, Maksimović 1, Ljotić 0.
Okraj bosiljgradski: Jevtić 4617, Maček 0, Maksimović 3, Ljotić 0.
Okraj gornjepoljski: Jevtić 769, 4784 Maček 319, Maksimović 308, Ljotić 0.
Mesto Skoplje: Vpisanih volilnih upravičencev 19.546, glasovalo 9267, Jevtić 7271, Maček 1955, Marinković 20, Ljotić 21.
Okraj Dojranski: Volilnih upravičencev 2824, glasovalo 2393, Jevtić 1048, 1345, skupaj 2393, Maček 0, Maksimović 0, Ljotić 0.
Okraj masliški: Volilnih upravičencev 4819, glasovalo 3720, Jevtić 3489, Maček 0, Maksimović 57, Ljotić 0.
Okraj kačanicki: Jevtić 2621 (1826, 29, 766), Maček 0, Maksimović 0.
Okraj štipski: Jevtić 3269, Maček 866, Maksimović 79, Ljotić 2.
Okraj negotinski: Volilnih upravičencev 2750, glasovalo 2489, Jevtić 2479, Maček 4, Maksimović 6, Ljotić 0.
Okraj galički: Upravičencev 4453, glasovalo 2254, Jevtić 2239 (1368, 871), Maček 1, Maksimović 14, Ljotić 0.
Okraj carevoselski: Glasovalo 2943, Jevtić 2941 (Nenadović 1835, Kiselicki 1106), Maček (Pavle Milicević) 2, Maksimović 0, Ljotić 0.
Okraj negotinski: 2489, Jevtić (Dušan Cerović) 2479, Maček 4, Maksimović 6, Ljotić 0.
Okraj titelski: 5045, Jevtić (Gavra Trpković) 3942, Maček 1978, Maksimović 23, Ljotić 4.
srez porečki: 3.813, Jevtić (Danilo Čurović) 2.458, dva kandidata, skupaj 3.813, Maček 0, Maksimović 0, Ljotić 0.

Savska banovina:

srez korenicki: 3.855, Jevtić (dr. Milan Došen) 3.317, Maček (Milan Pribečević) 536, Maksimović 1, Ljotić 2.

Dunavska banovina:

srez senčanski: 20.757, Jevtić (dr. Vukanović) 18.944, Maček (Milan Grol) 1800, Maksimović 9, Ljotić 4.
srez kulski: 10.031, Jevtić (Mija Milovanović) 3.394, dva kandidata 8.692, Maček 1.853, Maksimović 5, Ljotić 11.
srez dardjanski: 6.661, Jevtić (dr. Kašanin) 1.863, 4 kandidata 5.958, Maček 498, Maksimović 54, Ljotić 121.
srez mitrovički: 9.738, Jevtić (Branko Tomić) 4.743, 3 kandidati, skupaj 7.301, Maček (dr. Milan Kostić) 2.052, Maksimović 281, Ljotić 4.
srez iriški: 5.458, Jevtić (Nikola Šija) 2.101, 3 kandidati 2158, Maček (Matij) 557, 3 kandidati 1341, Maksimović 952, Ljotić 7.

Moravska banovina:

srez Kopaonik: 4.357, Jevtić (Milan Obradović) 4.040, 2 kandidata 4.089, Maček 11, Maksimović 257, Ljotić 0.
srez golubaški: 4.315, Jevtić (Andra Pavlović) 2.434, 2 kandidata, skupaj 4.302, Maček 18, Maksimović 3, Ljotić 2.

Zetska banovina:

srez ljubinski: 3.305, Jevtić (Branko Ratković) 1924, 2 kandidata, skupaj 2.370, Maček 993, Maksimović 2, Ljotić 0.

Uradni izidi za vse sreze kraljevine se niso bili objavili in jih bomo prinesli, kakor hitro jih bomo dobili. Vendar pa je priobčeni rezultati kažejo, da je lista g. Bogoljuba Jevtiča dobila v vsej državi veliko večino oddanih glasov.

Razdelitev mandatov

Bodoča narodna skupščina bo štela 368 poslancev; k temu številu je še treba dodati toliko poslancev, kolikor je bilo pri volitvah takšnih kandidatnih list, ki so zbrale nad 50.000 glasov. Znano je, da tri petine poslancev pripade tisti kandidatni listi, ki je zbrala relativno večino, to se pravi več kakor vsaka izmed ostalih list. Tri petine predstavljajo 221 poslanec. Ostalih 147 pripade opoziciji, ako nima večinska lista absolutne večine v kakšnem okrožju. V tem primeru je tudi večinska lista deležna razdelitve 147 mandatov, ki bi sicer pripadali vsi opoziciji.

Po izidu volitev ugotovi glavni volivni odbor najprej, katere državna kandidatna lista je zbrala največje število glasov, in sicer tako, da sešteje

vse glasove, ki so jih dobili vsi kandidati, vnos s to listo v vsej državi. Nato potrdi glavni volivni odbor za poslance vse nosilce tistih državnih kandidatnih list, ki imajo nad 50.000 glasov. Če ni državna kandidatna lista dosegla v vsej državi niti 50.000 glasov, potem ni deležna razdelitve mandatov, to se pravi, da ne dobi sploh nikakega poslance. Vse kaže, da bo takšnih kandidatnih list po teh volitvah več. Kako se razdelijo mandati med posamezne kandidate? V poedinah volivnih okrožjih se 221 mandatov, ki pripadejo takoj večinski listi, razdeli predvsem na tiste kandidate, ki imajo v okraju, v mestu, odnosno na banovinskem sedežu proti vsem ostalim kandidatom tega okraja (mesta banovinskega sedeža) absolutno večino glasov, in to po vrsti, po velikosti števila dobljenih glasov. Če niso s tem omejene tri petine izbrane, se razdele ostali mandati po vrsti na okraje (mesta, banovinske sedeže), ki so najmočnejši po seštevku glasov, ki so bili oddani za vse kandidate v okraju (mestu, banovinskem sedežu), vezane z najmočnejšo državno kandidatno listo. Ti mandati pripadajo tistim okrajnim kandidatom, ki so dobili med vsemi ostalimi kandidati tega okraja, vezanimi s to listo, relativno večino.

»Vreme« je v tej zvezi sprožilo vprašanje, ali mora imeti vsaki okraj svojega narodnega poslance. Ali more imeti en okraj narodnega poslance z večinske in manjšinske liste, kar se pravi, da nekateri okraji ostanejo brez narodnih poslancev? »Vreme« razlaga, da bi po prvotnem načrtu volivnega zakona, ki ga je predlagala vlada, moral imeti vsak okraj svojega poslance; toda v narodni skupščini je bil ta načrt izpremenjen v tem smislu, da dobi mandat samo oni, ki imajo največ glasov. Tako se lahko dogodi, da nekateri okraji ne dobijo niti enega narodnega poslance, medtem ko pripadejo drugim dva ali celo več narodnih poslancev; na primer po eden z več kandidatnih list. S to razdelitvijo je hotel zakonodavec zagotoviti pravico večine in vplivati na posamezne okraje, zlasti manjše, da postavijo samo po enega kandidata za posamezno državno kandidatno listo. Načelo favoriziranja absolutne večine v posameznem okraju je izpeljano tudi za ostali dve petini mandatov v vsakem volivnem okrožju.

Kakor rečeno, pripadeta dve petini preostalih mandatov, to je 147, opozicijskim listam. Toda volivni zakon določa še: V tistih volivnih okrožjih, kjer znaša seštevke glasov z vseh ostalih državnih kandidatnih list manj nego število glasov najmočnejše državne kandidatne liste, se razdeli ta ostalek (dve petini) mandatov med vse državne kandidatne liste, vseh tih list (večinsko), ki je dobila v teh volivnih okrožjih največje število glasov. Ako je torej Jevtičeva lista v posameznih volivnih okrožjih dobila absolutno večino, to je več, kakor vse druge kandidatne liste skupaj, bo v teh volivnih okrožjih tudi ona deležna delitve teh dveh petin mandatov, ki bi sicer pripadli vsi opoziciji. Ti mandati se dodelje tistim kandidatom, ki imajo v svojih okrajih absolutno večino oddanih glasov, in to po vrsti po velikosti števila dobljenih glasov. Če s tem niso izprani vsi mandati teh dveh petin, se razdele tisti, ki še ostanejo, med vse kandidate državne liste sorazmerno po številu glasov, ki so bili oddani v tem volivnem okrožju za vse okrajne kandidate, vezane s poedinimi državnimi listami, in sicer takole: Število glasov, ki jih je dobila vsaka državna kandidatna lista v poedinem volivnem okrožju, se deli z 1, 2, 3 itd. in naposled številko s številom, ki ustreza številu mandatov v tem volivnem okrožju. Od števil, dobljenih s takim deljenjem, se vzame toliko največjih, kolikor še pripada mandatov temu volivnemu okrožju, in po teh številih se dodeli število mandatov vsaki listi. Kolikor se je vzelo teh števil izmed tistih količnikov, dobljenih, če se deli število glasov ene liste s številom 1, 2, 3, itd., toliko mandatov pripada tej listi. Ti mandati se dodelje v posameznih volivnih okrožjih po vrsti okrajem, najmočnejšim po seštevku glasov, ki so bili oddani za vse kandidate v okraju, vezane z dotično listo. Ti mandati pripadajo tistim okrajnim kandidatom, ki so dobili med vsemi ostalimi kandidati tega okraja, vezanimi s to listo, relativno večino.

★

Občinske volitve v Franciji

Pariz, 6. maja. AA. Havas poroča: Notranje ministristvo je doslej dobilo poročilo o volitvah iz 750 občin z več ko 5000 prebivalci. Med temi občinami so v 374 zasedena vsa odborniška mesta že v prvem glasovanju, v drugih bodo pa potrebne ožje volitve. Od teh občin so jih komunisti dobili 33, socialisti 71, francoski socialisti 18, radikalni socialisti 83, neodvisni radikalni 22, levicarski republikanci 62, narodni demokrati 4, republikanci 4, demokrati 3, zvezni 61, neodvisni socialisti 1, izvenstrankarski kandidati 6. Naposled je še pet odbornikov, ki niso jasno opredelili svoje politične barve. — Po dosedanjih podatkih so v posameznih občinskih odborih komunisti pridobili 5 mandatov, izgubili nobenega, socialisti dobili enega in izgubili 9, dose danji francoski socialisti so dobili 2 in izgubili 3, radikalni socialisti so dobili 6 in izgubili 9 mandatov in narodni demokrati dobili 2 in izgubili nobenega.

Flandina gre bolje

Pariz, 6. maja. b. Flandinu so danes operirali levo roko. Operacija se je popolnoma posrečila. Flandina so danes prepeljali v Pariz v bolnišnico. Zdravniki so ga takoj po prihodu pregledali. Bil je izdan komunikacije, v katerem se ugotavlja, da ima g. Flandin zlomljeno levo roko, da pa ni nobenih komplikacij. Zdravniki so mnenja, da bo g. Flandin v teku enega meseca popolnoma ozdravil. Vendar mu je za ta čas potreben popoln mir in se ne sme baviti med časom z nobenim poslom. Člani vlade so se sporazumeli, da bo g. Laval Flandinov namestnik. G. Flandin je sprejel polno sožalnih izrazov radi nesreče. V senatoriju ga je obiskal predsednik republike g. Lebrun, nato pa je prišel na obisk italijanski poslanik g. Pignatti.

Največja ladja na svetu

Pariz, 6. maja. b. Sročil je šla v Saint Nazairu na prvo vožnjo nova največja francoska ladja »La Normandie«. Prvo pot je spremljala ladja velika burja. Na ladji se nahaja nad 4000 popotnikov, med njimi 3000 delavcev. Dne 14. maja prispe ladja v Le Havre, 19. maja pa se poda na prvo potovanje čez Atlantik.

Haag, 3. maja. AA. Zdravstveno stanje znamenitega pevača Šaljeppina se je obrilo na slabše. Razen bronhitisa boleha Šaljeppin tudi za splošno zdravstvitvijo krvi.

Zagrebaška vremenska napoved: Stalno in toplice.

V sili so sovjeti iznajdljivi

Stalin napiva „ogromni večini, ki ni v stranki“

Mesto ruskega, „sovjetski narod“

Moskva, 6. maja. SE. Stalin je sprejel na Kremlju vse vojaške dostojanstvenike, ki jih je bilo 1800, ter vse vodje sovjetske vlade in kominterne. Pri tej priliki je imel Stalin nagovor, ki je po vsej priliki senzacionalen. Ko je nazdravil rdeči armadi, rdečemu brodogoj in rdečemu letalstvu, je dejal:

»Napivam vsem boljševikom, ki so člani stranke ali niso člani. Da, posebno tistim, ki niso strankini člani. Člani stranke so velika manjšina. Nečlani tvorijo večino. Ali med njimi res ni dobrih boljševikov? Kaj je boljševik? To je vsakdo, ki je vdan ideji proletarske revolucije. Takih ljudi pa najdemo mnogo tudi med onimi, ki niso člani komunistične stranke. Morda niso imeli časa, da se v stranko vpišejo, ali pa jo postavljajo tako visoko, da so se smatrali za nevedne, da bi postali njeni člani. Toda z gotovostjo vem, da jih je med temi mnogo, ki so veliko več vredni, kot pa člani stranke. Ne tolmačite napačno mojih besed. Nočem odsvetovati, da se naj kdo ne vpiše v stranko, pravim samo, da je v veliki masi ljudi, ki niso vpisani v našo stranko — in teh je večina — mnogo dobrih in vdanih boljševikov z najvišjimi kvalifikacijami. Na te ne smemo pozabiti. Zato dvigam čašo in napivam vsem članom stranke in posebno tistim, ki niso njeni člani!«

„Svinec za samožrte voditelje“

Stalin je dalje ostro napadel voditelje komunistične stranke, za katere je rekel, da so popolnoma popustili v svojih prizadevanjih za zboljšanje položaja delavskega razreda ter nasprotno skrbje samo za sebe. Ti ljudje pomenijo nevarnost za Ljenuineve ideje, ki se jih je on odločil izvesti. Ti ljudje grede tako daleč, da organizirajo zarote proti osrednjemu izvršilnemu odboru radi tega, ker ta od njih zahteva, da delajo tisto, kar bi kot komunisti morali sami delati. Ti komunisti, ki so dosegli velike položaje, na katerih imajo za sebe vse, za delavce pa se le malo brigajo, vrše sabotažo odredbe osrednjega izvršilnega odbora radi osebne udobnosti. Stalin je zagrozil, da se bo že našel svinec za take voditelje. Industrializacija se ni tako posrečila, kakor se je pričakovalo, radi nesposobnosti in trdoglavosti posameznih voditeljev na visokih mestih. Industrializacija ni olajšala položaja ruskega delav-

Suvich o beneškem sestanku

„Samo nedolžna priprava na podonavsko konferenco“

Benetke, 6. maja. c. Danes popoldne je bila končana konferenca Italije, Avstrije in Madjarske v Benetkah. Ob zaključku konference so vsi trije zunanji ministri povabili k sebi časnikarje. Vendar pa nista ne avstrijski ne madjarski zunanji ministri dajala nobenih izjav, pač pa je v imenu vseh treh zunanjih ministrov Suvich povedal časnikarjem sledeče:

»Poudariti vam moram in tudi podčrtati, da ta sestanek ni bil nikaka konferenca med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, ki bi imela kak širši diplomatski značaj. Sestanek je bil čisto navaden razgovor med tremi državami, ki so se na ta način že večkrat sestale med seboj. Izjaviti moram, da je danes položaj zelo resen in da bi zato ta sestanek mogel biti tolmachen usoden, nego to zasluzi. Izjavljam pa ponovno, da je ta beneški sestanek samo priprava za veliko konferenco podonavskih držav, ki bo kmalu v Rimu ali pa kje drugod. Na tem sestanku smo ugotovili, da je podonavska konferenca zelo pripravljena. Topotni naš sestanek je potekel v popolni prisrčnosti in v velikem prijateljstvu in sem zato prepričan, da bo podonavska konferenca zaradi tega lahko pridobila mnogo na svoji neposrednosti. Razume se, da je ta sestanek zelo važen za evropski mir in za evropsko ravnotežje.«

Izključuje se, da bi se na konferenci v Benetkah odobril katerikoli načrt, o katerem naj

Uradni izidi nedeljskih volitev

Približni skupni izid volitev

Belgrad, 6. maja. AA. Po dosedanjih dobljenih podatkih je glasovalo za državno listo predsednika vlade in zunanjega ministra g. Bogoljuba Jevtiča okoli 1.610.000 volilcev, za dr. Vladka Mačka okoli 900.000, za g. Dimitrija Ljotića okoli 30.000 in za g. Maksimovića okoli 30.000 volilcev. Vseh volivnih upravičencev je v državi 3.829.274.

Ker iz več srezov še niso prispela poročila, gornje številke še niso dokončane, temveč samo približno.

Dravska banovina

Agencija Avala poroča naslednje volivne izide: Mesto Ljubljana: Odd. glasov 12.804, Jevtić (Ivo Mohorić in dr. Riko Fux) 12.489, Maček (dr. Juraj Veselić in Janez Kocmur) 198, Maksimović (Milutin Petrović in Miloje Marjanović, Mirko Nardi in Alojz Novak) 17, Ljotić (dr. Franjo Kandare in Avgust Kuster) 169. Vseh volilcev 18.992.

Okraj Ljubljana okolica: Odd. glasov 8757, Jevtić (dr. Drago Marušić) 8315, Maček (Joža Dolenc) 109, Maksimović 21, Ljotić 232. Vseh volilcev 20.729.

Okraj Črnomelj: Odd. glasov 2952, Jevtić 1487, Maček 1465, Ljotić 1, Maksimović 1. Izvoljen je dr. Jure Koce na Jevtićevi listi. Vseh volilcev 4069.

Okraj Kamnik: Odd. glasov 5344, Jevtić 5226 (Anton Kersnik 2570, Anton Cerar 2556), Maček (dr. Milan Dečak) 209. Vseh volilcev 10.267.

Okraj Kočevje: — Volilcev 11.141 Jevtić 4831 (dr. Lovrenčič 2153, Arko 2025, dr. Sačović 653), Maček 414, Ljotić 1, Maksimović 1.

Okraj Kranj: Odd. glasov 3722, Jevtić 3679 (Ivan Lončar 1817, dr. Fr. Semrov 1862), Maček 27, Ljotić 16. Vseh volilcev 15.658.

Okraj Krško: Odd. glasov 6862, Jevtić 5201 (Horvatić 2475, inž. Zupančič 2726), Maček 1564, Ljotić 96, Maksimović 1. Vseh volilcev 14.175.

Okraj Litija: Odd. glasov 4121, Jevtić 3387 (Mravljec 2204, Lajovic 1183), Maček (Ivo Pregrad) 196, Maksimović (Radovan Todorović) 1, Ljotić (dr. Vinko Zorc) 537. Vseh volilcev 10.577.

Okraj Logatec: Odd. glasov 3394, Jevtić (dr. Drago Marušić) 3011, Maček (Dragan Belak) 344, Maksimović 0, Ljotić 40. Vseh volilcev 7706.

Okraj Metlika: Odd. glasov 1867, Jevtić 1338 (Makar 607, Malenić 391, Bajuk 330), Maček (Janko Vrančič) 530, Ljotić 7. Vseh volilcev 2754.

Okraj Radovljica: Odd. glasov 4329, Jevtić 2 listi skupaj 4193 (Ivan Azman 1302, Ivo Mohorić 2891) Maček (Zvonimir Kovačević) 9, Maksimović (Dragoljub Stablovič) 0, Ljotić (Zivko Stojka) 127. Vseh volilcev 10.459.

Okraj Novo mesto: Odd. glasov 6972, Jevtić 4451 (Josip Matko 490, Josip Pavlin 473, dr. Jos. Režek 1900, Franc Bulc 1229, Karlo Štrbenk 299), Maček (Krunoslav Batusić) 2541, Ljotić 31. Vseh volilcev 13.085.

Okraj Brežice: Odd. glasov 5372, Jevtić 2936 (dr. Andrej Vebler 1522, Ernst Krulje 1414) Maček (dr. Kukovec) 1515, Ljotić (Škrbec) 921. Vseh volilcev 9893.

Okraj Celje: Odd. glasov 7791, Jevtić 5507 (Prekorski Iv. 3322, Stante 2185), Maček (Vinko Vabič) 2451, Ljotić 13. Vseh volilcev 17.797.

Okraj Dolnja Lendava: Odd. glasov 5853, Jevtić 4827 (Ante Hajdinjak 1195, dr. Klar Fr. 3332), Maček (dr. Mato Slaviček) 1133, Ljotić 3. Vseh volilcev 10.859.

Okraj Prevalje: Odd. glasov 3230, Jevtić 2997 (Franč Dobršček 1814, Milan Lenarčič 1183), Maček (Franc Bart) 231, Maksimović 0, Ljotić 2. Vseh volilcev 8681.

Okraj Gornji grad: Odd. glasov 2004, Jevtić 1694 (Matija Goričar 897, Zehelj Ante 792), Maček (Pevce Rudolf) 310. Vseh volilcev 4940.

Okraj Konjice: Odd. glasov 2825, Jevtić 2649 (Karlo Gajšek 2442, Ceručar 207), Maček (Ivan Zivot) 165, Maksimović 0, Ljotić 11. Vseh volilcev 5485.

Okraj Laško: Odd. glasov 4099, Jevtić 3024 (Jakob Sturc 228, Rudolf Pleskovič 1463 in Ferdo Roš 1333), Maček (Pavlič) 981, Maksimović 0, Ljotić 94 (47, 47). Vseh volilcev 11.030.

Okraj Ljutomer: Odd. glasov 4867, Jevtić 4436 (Avgust Lukačič 2226, Jakob Rajh 950 in Skuhala Franc 1260), Maček 429, P. Horvat 301, Dinko Stampar 128), Ljotić 2. Vseh volilcev 10.379.

Okraj Maribor levi breg: Odd. glasov 15.771, Jevtić 15.397 Ivo Janžekovič 11.598, Rudolf Ogrinc 3797), Maček (Ljubinski) 278, Maksimović 0, Ljotić (Ivo Matičič) 96. Vseh volilcev 23.208.

Okraj Maribor desni breg: Odd. glasov 6101, Jevtić 5963 (Ante Krejčič 1827, Vinko Gornjak 3210, Ivan Kirbiš 926), Maček (Ljubinski) 134, Maksimović 0, Ljotić 4. Vseh volilcev 14.489.

Okraj Ptuj: Odd. glasov 8059, Jevtić 7239 (Ivo Petrovar 2390, Miha Brenčič 4849), Maček (dr. Kukovec) 734, Maksimović 2, Ljotić (Vladislav Fabjančič) 84. Vseh volilcev 19.340.

Okraj Murska Sobota: Odd. glasov 9226, Jevtić (Benko Josip) 6327, Maček 2448 (Šarinić 4, Pavlič 1236, Titan 765 in Znidariš 443), Ljotić 3. Vseh volilcev 15.919.

Okraj Slovenjgradec: Odd. glasov 3726, Jevtić 2896 (dr. Anton Novčanec 1648, dr. Bog. Vošnjak 315, Leopold Kopac 933), Maček (Ivo Puncer) 784, Maksimović 0, Ljotić 46. Vseh volilcev 7602.

Okraj Šmarje: Odd. glasov 5665, Jevtić 2683 (dr. Moser 1760, Zdobček 468, Komar 455), Maček 2981, Ljotić 1. Izvoljen je dr. Rudolf Dobovišek na Mačkovi listi. Volivnih upravičencev je bilo 11.677.

Belgrad-Zemun-Pančevo

Končni izid v Belgradu, Zemunu in Pančevu: Jevtić 31.973, Maček 9731, Maksimović 1508, Ljotić 875. Državna lista dobi tu vseh pet mandatov. — Volivnih upravičencev je 80.273.

Primorska banovina

Knin: 14.379, Jevtić (dr. Ninko Novaković 8561, Maček (Mate Goreta) 5798, Ante Crnogorac 20), Maksimović dva kandidata 15, Ljotić 18.

Vrbaska banovina

Okraj petrovački: 6314, Jevtić (dr. Vasa Ilić 2306, 2 kandidata) 4457, Maček (dr. Mile Gavrilović) 2857, Maksimović 0, Ljotić 0.

Okraj gradski: 11.162, Jevtić dve listi skupaj 8433 (Dušan Subotić 8376), Maček (Djordjević) 2725, Maksimović 3, Ljotić 2.

Okraj kasaniški: 5666, Jevtić 3 liste 2185, Maček 465, Maksimović 14, Ljotić 2.

Mesto Banjaluka: Glasovalo 4071, Jevtić (dr. Todor Lazarević) 2718, Maček (Šefikbeg Pappo) 1345, Maksimović (dr. Jovan Zec) 58, Ljotić 3.

Okraj kotorovački: Glasovalo 6455, Jevtić 5237 (Dušan Mladenović 2138, Maksim Pešić 3099), Maček 1216 (Filip Congrić 1060, Dušan Bravnič 156), Maksimović 1, Ljotić 0.

Okraj jajački: 19.616, Jevtić 5661 (Vlada Ivić 1917, Sime Marjan 3744), Maček 4952 (Mamdibeg Kurbegović 4822, Bogdan Ilić 140), Maksimović 2, Ljotić 1.

Drinska banovina

Okraj ljubiški: 7377, Jevtić 4 kandidati 6201, Maček (Ljuba Davidović) 111, Maksimović 62, Ljotić 3.

Okraj posavski: 5844, Jevtić 5507, Maček 291, Maksimović 67, Ljotić 19.

Okraj radževski: 5519, Jevtić (inž. Nedeljko) 4868, Maček 669, Maksimović 10, Ljotić 179.

Okraj ranjski: 7757, Jevtić 3928, Maček 3033, Maksimović 428, Ljotić 168.

Okraj in mesto Sarajevo: 15.166, Jevtić (Velimir Popović 9052, Maček 2 listi dr. Mehmed Spaho 4329, Sutej 1683) skupaj 6012, Maksimović 65, Ljotić 32.

Kolubara: 7958, Jevtić 3 liste 7674 (Milivoje Rasanović) 3910, Maček 186, Maksimović 1, Ljotić 7.

Valjevo: 8717, Jevtić 2 listi 7623 (Kosta Jekić 4104), Maček (Pera Marković) 1070, Maksimović 5, Ljotić 13.

Okraj moraviški: 5616, Jevtić 3 liste 5494 (Vukašin Spasojević 2576), Maček 22, Maksimović 0, Ljotić 0.

Okraj pasavtammovski: 3825, Jevtić 2 listi 3719 (Milorad Marković 1960), Maček 91, Maksimović 9, Ljotić 6.

Okraj Srebrenica: 7726, Jevtić 2 listi 4930 (Risto Petrović 3611), Maček 2 listi 2288, Maksimović 0, Ljotić 0.

Okraj jadranski: 9595, Jevtić 2 listi 9286 (Zivojin Dimitrijević 5559), Maček 2 listi 288, Maksimović 21, Ljotić 1.

Okraj vučitrski: 7045, Jevtić 6888 (dr. Ivo Cerović 1638, Milan Topalović 1945, Vučinović 3305), Maček 155 (Dragoljub Prvić 153, Petar Djonović 2), Maksimović 1, Ljotić 1.

Okraj tamnavski: 9204, Jevtić 8337 (Milovan Bojić 2924, Milovan Terzić 1648, Radoslav Vučetić 3765), Maček (Spasoje Negić) 817, Maksimović (Mile Jovanović) 0, Jovo Vulić 12, Ljotić 18.

Okraj pocerski: 8947, Jevtić 5899 (Mile Isaković 4155, Lozanić 1714), Maček (dr. Miloš Moskovljević) 2359, Maksimović (Milosav David 617, Stevan Janković 2), Ljotić 70.

Okraj užički: 5810, Jevtić (Cedomir Zaharić) 6363, Maček (Ilija Jovičić) 1248, Maksimović (Dimitrije Vučinić) 157, Ljotić (Veljko Jović) 142.

Okraj račanski: 6476, Jevtić 6475 (Jovan Mitrović 2045, Milovan Rajković 4430), Maček 1, Maksimović 0, Ljotić 0.

Okraj azbukovački: 5643, Jevtić 5557 (dr. Milorad Simić 364, Tasić 3340, Curović 1853), Maček 82, Maksimović 3, Ljotić 1.

Okraj crnogorski: 3723, Jevtić 3415 (Pavle Gašić 2218, Jovanović 1197), Maček 50, Maksimović (Djordje Popović) 305, Ljotić 3.

Okraj prizdorski: 11.809, Jevtić (Zivko Velimic) 6136, Maček (dr. Branko Cubrilo) 5516, Maksimović (dr. Jovan Zec) 152, Ljotić 5.

Okraj valjevski: upravičencev 10.543, glasovalo 8715, Jevtić 7623 (4105, 3518), Maček 1070, Maksimović 3, Ljotić 19.

Moravska banovina

Okraj poredski: upravičencev 4564, glasovalo 3923, Jevtić 3920 (102, 3738), Maček 2, Maksimović 0, Ljotić 1.

Okraj kranjski: upravičencev 6699, glasovalo 5521, Jevtić 5518 (2322, 1131, 1464, 601), Maček 2, Maksimović 0, Ljotić 1.

Okraj homoljski: upravičencev 6765, glasovalo 5789, Jevtić 5748 (3680, 2068), Maček 40, Maksimović 1, Ljotić 0.

Niš mesto: Jevtić (Dragiša Cvetković) 6879, Maček 192, Maksimović 38, Ljotić 14.

Okraj bolevački: Jevtić 8284 (4084, 3600), Maček 36, Maksimović 1, Ljotić 0.

Okraj trstenjski: volilo 9468, Jevtić 3 kand. liste 8754 (Vujićin Crnoglavac 2337), Maček 595, Maksimović 2 kand. listi 117, Ljotić 2.

Okraj in mesto Zajčar: volilo 12.699, Jevtić tri liste 11.758 (Todor Todorović 4605), Maček 895, Maksimović 44, Ljotić 20.

Ključ: volilo 4749, Jevtić dva kandidata 4745 (dr. Vimić 2549), Maček 1, Maksimović 0, Ljotić 3.

Okraj niški: volilo 10.603, Jevtić 5995 (Janković 3672, Vučić 2323), Maček 4, Maksimović 0, Ljotić 4.

Okraj lavski: volilo 6716, Jevtić 5318 (Dragomir Milosavljević 1838, Niko Lozanić 3480), Maček 1330, Maksimović 18, Ljotić 50.

Okraj aleksinački: volilo 6704, Jevtić 5560 (dr. Rajković 233, dr. Knezmirković 799, Ljubomir Jovanović 3928), Maček 985, Maksimović 254, Ljotić 5.

Okraj dobriški: volilo 9937, Jevtić 4935 (Lašević 4750, Metrović 185), Maček 4386 (Marković 4337, Velić 39), Maksimović 16, Ljotić 0.

Okraj prokupski: volilo 12.227 Jevtić 10.058 (Stošević 5161, Spanjić 4093, Milovanović 794), Maček 2076 (Rakić 1229, Veselinović 841), Maksimović 83, Ljotić 10.

Okraj krajinski: volilo 5521, Jevtić štiri liste 5518, Maček 2, Maksimović 0, Ljotić 1.

Okraj homoljski: volilo 5807, Jevtić dve listi 5766 (Marko Urošević 3650), Maček 40, Maksimović 1, Ljotić 0.

Despotovac: volilo 5667, Jevtić 3356, Maček 2303, Ljotić 7, Maksimović 1.

Okraj niški: volilo 16.289, Jevtić dve listi 14.580 (Dragica Cvetković 14.370), Maček 1256, Maksimović 10, Ljotić 133.

Okraj kopaniški: volilo 4357, Jevtić dve listi 4089 (Sreten Ilašić 4040), Maček 11, Maksimović 257, Ljotić 0.

Zvornik: volilo 7527, Jevtić dve listi 7441, Maček 85, Maksimović 0, Ljotić 1.

Kolubara: volilo 4315, Jevtić dve listi 4302 (Dimitrije Marković 2434), Maček 18, Maksimović 2, Ljotić 2.

Okraj in mesto Paraćin: volilo 7845, Jevtić (Velimir Popović) 6811, Maček 959, Maksimović 39, Ljotić 36.

Okraj moravski: volilo 7816, Jevtić (Zivadinović 3546, trije kandidati) 7000, Maček 768, Maksimović 39, Ljotić 9.

Okraj lužnički: volilo 6502, Jevtić 6323 (Stanović 3414), Maček 207, Maksimović 0, Ljotić 2.

Okraj bjelički: volilo 9919, Jevtić 4077 (Zivota Jevtić 3523), Maček 4118, Maksimović 722, Ljotić 112.

Okraj timočki: volilo 4207, Jevtić 4150, Maksimović 1, Maček 55, Ljotić 1.

Okraj župski: volilo 5347, Jevtić 5276, Maček 62, Maksimović 0, Ljotić 1.

Okraj zaglavljski: volilo 9545, Jevtić 7860 (Ljubomir Miletić 5398), Maček 66, Maksimović 1617, Ljotić 2.

Brza Palanka: volilo 4927, Jevtić 4925, Maček 2, Okraj (mesto) Niš: volilo 7123, Jevtić 6889, Maček 192, Maksimović 38, Ljotić 14.

Okraj boljavski: volilo 8321, Jevtić 8284, Maček 36, Maksimović 1, Ljotić 0.

Bela Palanka: volilo 5088, Jevtić 3184, Maček 1856, Ljotić 3, Maksimović 43.

Paraćin: volilo 3923, Jevtić 3920, Maček 2, Maksimović 0, Ljotić 1.

Negotin: volilo 11.102, Jevtić 10.941, Maček 66, Ljotić 4, Maksimović 1.

Maljavle: volilo 12.762, Jevtić 8146, Maček 4603, Ljotić 4, Maksimović 9.

Banja: volilo 6057, Jevtić 3702, Maček 2185, Ljotić 21, Maksimović 99.

Caribrod: volilo 4209, Jevtić 2860, Maček 1325, Maksimović 21, Ljotić 3.

Zetska banovina

Nova Varoš: 2705, Jevtić 2611, Maček 36, Maksimović 14, Ljotić 44.

Mitrovica: 5467, Jevtić 5439, Maček 6, Maksimović 16, Ljotić 6.

Okraj (mesto) Peč: 10.024, Jevtić 9917, Maček 88, Maksimović 18, Ljotić 1.

Okraj (mesto) Cetinje: 2983, Jevtić 1326, Maček 2 listi 1289, Maksimović 263, Ljotić 5.

Okraj Trebinje: 4803, Jevtić 3 liste 4020, Maček 2 listi 725, Maksimović 21, Ljotić 57.

Okraj (mesto) Travnik: 9545, Jevtić 2 kandidata 5004, Maček 2 kandidata 4537, Maksimović 0, Ljotić 5.

Okraj andrijeviški: 5596, Jevtić 3 kandidati 4811, Maček 2 kandidata 899, Maksimović 68, Ljotić 8.

Plevlje: 5991, Jevtić 2 kandidata 5034, Maček 943, Maksimović 3, Ljotić 4.

Okraj miljeviški: 4857, Jevtić 3 kandidati 4599, Maček 89, Maksimović 158, Ljotić 2.

Okraj ljubinski: 3305, Jevtić 2 kandidata 2370, Maček 933, Maksimović 2, Ljotić 0.

Okraj barski: 6446, Jevtić (Juro Cerović) 3149, 2 kandidata, skupaj 4252, Maček 2170, Maksimović 8, Ljotić 16.

Okraj cetinjski: 1715, Jevtić (Niko Žuber) 1026, 2 kandidata, skupaj 1613, Maček 101, Maksimović 0, Ljotić 1.

Okraj beranjski: 6174, Jevtić (Joksimović) 2646, 2 kandidata, skupaj 4378, Maček 771, Maksimović 1323, Ljotić 2.

Okraj ist-čki: 5949, Jevtić (Luka Mijušković) 3053, 3 kandidati, skupaj 5925, Maček 22, Maksimović 21, Ljotić 1.

Okraj danilovgrad: 3779, Jevtić 3 liste 3488 (Mihajlo Dušković 1864), Maček 300, Maksimović 3, Ljotić 8.

Podgorica: 7322, Jevtić (Miloš Rasović) 3687, Maček 2 listi 2969 (Savo Vuletić 2475), Maksimović 644, Ljotić 22.

Djakovica: 10914, Jevtić 3 liste 10.885 (Miloje Sokić 7514), Maček 19, Maksimović 7, Ljotić 2.

Bileće: 4181, Jevtić 2 listi 4168 (Vojslav Kasinović 2220), Maček 5, Maksimović 0, Ljotić 11.

Okraj tezarski: 9628, Jevtić (Zivko Sušić) 9172, Maček 5, Maksimović 460, Ljotić 0.

Boka Kotorska: 7144, Jevtić 2 listi 5972 (Milan Komanović 3728), Maček 1655, Maksimović 4, Ljotić 13.

Savska banovina

Krk: Odd. glasov 4430, Jevtić (Luka Kostreničić) 2379, Maček (Niko Matjanić) 1927, Maksimović 1, Ljotić 125.

Kastav: Odd. glasov 2421, Jevtić 1603 (dve listi, Ante Sitola 1173), Maček (Ante Brakan) 637, Maksimović 0, Ljotić 80.

Srez in mesto Grubišno polje: Odd. glasov

Liubljske vesti:

Gradbena dela spomladi

Ljubljana, 6. maja.
Kjub napovedi, da bo letošnja gradbena sezona boljša kakor lanska, kažejo začetki v pomladi prav slabo in celo slabše kakor lani. Vzrok je v tem, da se ni pričelo nobeno večje javno delo, tako ne napovedana gradnja banovinskega dvorca, kakor tudi ne gradnja nove gimnazije. Zasebna inicijativa pa je kljub težkim razmeram še kar živahna. Tako bo posestnica Marija Pajmanova gradila visokopritlično hišo v Podmilščakovi ulici, vredno 120.000 Din. Dr. Edvard Jemec, zdravnik, gradi enonadstropno vilo v Tobačni ulici, vredno 320.000 Din. Posestnik Anton Sušteršič bo dvignil pritlično dvoriščno poslopje v Igriški ulici 6 za eno nadstropje, ki bo uporabljeno za delavnico litografske tiskarne. Adaptacija bo veljala 80.000 Din. Stavbna zadruga »Stadion« je pričela s temelji za graditev kongresnega paviljona na stadionu. Tribuna, ki bo trajna, bo veljala s paviljonom 250.000 Din. Načrte je pripravil arh. Plečnik. Polkovnik Seunig gradi hlevski prizidek za svojega znanega dirkalnega konja ob vili dr. Seuniga v Strelški ulici, oziroma Stari poti. Posestnica Amalija Kralj bo gradila v Knežovi ulici enonadstropno hišo s 6 enosobnimi stanovanji. Hiša bo veljala okoli 190.000 Din. Hišni posestnik Josip Ivanc bo gradil ob Cesti v Rožno dolino enonadstropno vilo na zemljišču bivšega nemškega drsaljšča. Vila

Obiščite
Magoličevo razstavo

Jakopičev paviljon Od 9 do 18

● **Selitve.** Po ljubljanskih ulicah je sedaj prav mnogo selitvenih voz, ker je pač majske selitveni termin. V mesecu maju se stranke najbolj selijo. Letos je opaziti pojav, da se praznijo stanovanja v sredini mesta ter si številne družine izbirajo raje cenejša stanovanja. Med temi je zlasti mnogo uradniških družin.

● **Trije ponesrečenci.** Včeraj popoldne je blizu poštnega oddelka na glavnem kolodvoru padel z vagona na cementni tlak 55-letni vozniški preglednik Ivan Tomec ter dobil hude notranje poškodbe. Prepeljani je bil v bolnišnico. — Na Glincah se je vozil s kolesom 11-letni sin delavke Anton Andrejak. Padel je s kolesa ter si zlomil levo nogo. — V Podkrajju pri Zagorju je neki brusar odvrgl kos železa, ki je padel na ramo 8-letnemu rudarjevemu sinu Viljemu Severju. Deček ima poškodovano ramo.

● **Beračenje v dvoje.** Ljubljanska policija že dolgo časa opazuje pojav, da so se številni brezposelniki, ki se preživljajo izključno z beračenjem, oprijeli novega sistema: beračijo namreč kar v skupinah, ali pa v dvoje. Taki berači računajo namreč, da se jih bodo stranke ustrašile in da jim bodo dale čim boljše darove, samo, da se jih znebe. Ponavadi se postopoma res obnese tak sistem. Policija je odločena, da tak pojav kolikor mogoče zavre in onemogoči.

● **Ekskurzije so se pričele.** Med velikonočnimi počitnicami je Ljubljano obiskalo nekaj skupin dijakov iz južnih krajev, sedaj, v mesecu maju, zlasti drugo polovico, pa se že napovedujejo nove. Mnogo zanimanja za Ljubljano in za Slovenijo kažejo zlasti strokovne šole, kakor razne trgovske šole, akademije in pa obrtno-strokovne šole. Pričakovati pa je tudi mnogo izletov slovenske podeželske šolske mladine v Ljubljano.

● **Dukičev blok.** Nova štirinadstropna hiša v Dukičevem bloku bo kmalu dokončana. Hišo so pričeli zidati že ometavali ter se že vidi, da bo imela enako barvo kakor druge dograjene hiše v tem bloku. Tudi arhitektura poslopja bo skoraj ista, s balkoni in podobnimi pomoli. Od denarnih razmer na trgu je odvisno, kdaj bo podjetje do-

Spomeniki
lepi, moderni po nizki ceni
pri tvrdki
FRANJO KUNOVAR
Sv. Križ — Ljubljana
Zahtevajte album. Telef. 27-87

Kulturni obzornik

Kidrič: Korespondenca Janeza N. Primca

(1808—1813). — Ljubljana, 1935. Str. 202.

Znanstveno društvo v Ljubljani je v svoji novi seriji »Korespondence pomembnih Slovencev« začelo izdajati nekake »vire« za slovo, kulturno zgodovino, kot jih je izdajala doslej samo še Matica (Levstik) in Leonova družba (Gradivo). Prvo knjigo tvorijo pisma znanega preporoditelja in prvega profesorja slovenskega jezika na graški slovanski stolici, smarskega rojaka Janeza N. Primca, katerega 150-letnica rojstva je padla prav na dan izida knjige (24. aprila). Korespondenco je uredil in komentiral profesor Kidrič z njemu lastno vestnostjo in natančnostjo. Knjiga obsega uvodne besede urednikov, govoreče o razvoju izpričane korespondence, o dopisovalcih in njihovem vstopu v dopisno zvezo s Primcem, na kar sledi 65 pisem, pisanih večinoma nemški pa tudi slovenski (v bohoritici), v koncu pa zaključek o usodi Primčeve med l. 1808 do 1813, ko se mu je omračil um. Urednik omenja dalje še smrti (3. nov. 1823), označi njegovo duševno fiziognomijo, lit. obzorje, znanstveno delavnost, tiskano in rokopisno, ter usodo njegovo in njegovega rodu. Breda Milčinski je sestavila knjigi izčrpano imensko in stvarno kazalo.

Tako bi bila zunanje očitana knjiga, ki prinaša za slovensko literarno, še bolj pa kulturno življenje neizmerno dragoceno gradivo, ter nam Primca predstavi kot eno najzanimivejših oseb v procesu našega narodnega preporoda. Spominjam se, kako nas je navdušil svoj čas Prijateljev portret tega »najizrazitejšega slovenskega romantika, polnokrvnega in žarkega, s slovenskim in slovanskim entuziazmom... najvernejšega učenca nemških konvertitskih romantikov, zaverovanih v

bo veljala okoli 200.000 Din. Stavbna zadruga »Učiteljski dom« bo svoje poslopje v Šiški, ki je bilo nekdo last »Schulvereina« adaptirala za dijaški konvikt, oziroma internat, namenjen učiteljskemu naraščanju. Vinski trgovec Pijo Radonič gradi na Stari poti 9 novo klet, ki bo veljala okoli 60.000 Din. Posestnik Miha Berdajs iz Črne vasi gradi pritlično hišo ob Izanski cesti (na drugi strani mostu čez Isčico). Hiša bo veljala svojih 60.000 Din. Pavla Zabukovec bo gradila ob Illovškem stradonu pritlično gospodarsko poslopje, vredno 20.000 Din. Tovarnar Laiovič namerava svoje tovarniško poslopje v Kamniški ulici dvigniti za eno nadstropje, kar bo veljalo 150.000 Din. Anton Vrbin namerava zgraditi enonadstropen prizidek za stanovanja k svoji hiši v Korytkovi ulici. Veljalo bo 150.000 Din. Danijel Battelino je zgradil enonadstropno hišo v Podmilščakovi ulici, vredno 180.000 Din. Frane Seagnetti namerava adaptirati podstrešje dvorišnega poslopja v Metelkovi ulici 19, kar bo veljalo 12.000 Din. Državni uradnik Jože Mavrič bo zgradil trinadstr. hišo poleg zemljišča svojega brata Antona ob Tyrševi cesti. Hiša bo veljala svojih 600.000 Din. Stavbenik Anton Mavrič pa namerava zgraditi trinadstropno ogalno hišo na oglu Tyrševe ceste in Trste-njakove ulice. Hiša bo vredna 900.000 Din. V hiši bo tudi nova kavarna, ki jo bežigrasjski okraj pogreša.

vršilo ves svoj veliki načrt zazidave vsega kompleksa do Tyrševe ceste. Kakor čujemo, pa namerava podjetje še letos začeti graditi še eno tako hišo znotraj bloka.

● **Močvirski odbor na delu.** Poročali smo o poglobitvi potoka Galjeveca, ki ga je dal odbor za osuševanje Barja izrebiti in za dober meter poglobiti. Izkušnje s predlansko veliko povodnjavo pa so galele odbor, da bi bila tedanja katastrofa manjša, tudi ako bi glavne reke na Barju še tako narasle, ako bi bili nekateri jarki nižji in globlji. Sedaj, na pomlad, je dal močvirski odbor zaradi tega izrebiti še več drugih jarkov, ki jih seveda tudi poglabljajo, zlasti pa v bližini nekaterih naselbin. Pri poglabljanju jarkov pa mora odbor predvidno ravnati, zakaj Barju ne grozi samo povodenj, temveč še drugo, namreč suša. Tedaj je seveda boljše, ako so jarki, v katerih je tudi ob suši nekoliko vode, plitvi in ne globoki. Omeniti moramo, da so v primeri z drugimi težaki delavci, ki poglabljajo jarke na Barju, še kar dobro plačani.

Moste pri Ljubliani

Vse svoje člane pozivamo in prosimo, naj se danes ob 5 udeležijo pogreba naše pokojne članice in odbornice gospe Zorman Ale izpred hiše žalosti na Zaloški cesti, Katoliška akcija, Salezijansko sodruštvo, Elizabetna konferenca, Vincencijska konferenca.

Tržič

Cerkveni koncert se je vršil v župni cerkvi na belo nedeljo zvečer. Vodil ga je gosp. organist Planinšek, ki je tudi vse točke sam spremljal. Za uvod je zaigral na orgle Bachovo točeto v C duru z zelo pestro registracijo. Sledilo je petje mešanega zbora in tenorskih solospjevov Ave-Maria. Slišali smo v Tržiču že večkrat naš cerkveni zbor, a tako lepo podanih pesmi, kot so se vrstile, ena za drugo brez presledka, še nismo slišali. Doslej smo večasih pogrešali dinamike, ta koncert je bil pa tudi v tem oziru na višini. Posebno lepo podana je bila Tomčeva skladba »Odrešeniku svetla: Stale so poleg križa. Med težke skladbe je bila jako lepo uvrščena Mihelčičeva mehka »Dan že zapira«. Poleg domaćih skladateljev so bili zastopani tudi Schubert, Haydn in Mozart s poedinimi odlomki iz svojih znamenitih latinskih mašnih skladb. Te skladbe je spremljal prav odlično domači cerkveni orkester. Ker je naš g. organist poznan vsekar na orglah in je zlasti pri teh skladbah pokazal svojo polno zmožnost — orglal je sam in obenem dirigiral orkester ter zbor — se je mestoma zdelo nekaterim, da so lepoto posameznih delov skladb zabrisali mogočini orgelski glasovi. Akustika je bila izborna, ker je bila cerkev ravno prav za ta namen napolnjena. Zboru in pevovodji čestitamo in želimo še podobnih nastopov.

katoliško liturgijo...», s kakršnimi epitetonami ga je označil tedaj v Preporoditeljih (Zvon, 1921). V Kidričevi obširni monografiji »Dobroviški in slov. preporod njegove dobe« pa je taisti preporodno-romantični Primic dobil že vse bolj umirjene črte, postal je najizrazitejši delavec za preporodno miselnost, vrstnik Vodnikov tudi z ozirom na racionalistično duhovno osnovo. Tiisti blesk, ki ga je Primcu dala Prijateljeva sintetična beseda, je ob Kidričevi stvarni analizi zbledel. Slodnjak ga je uvrstil v eredo s stilizacijo, da je »siril preporodne in romantične misli... ter bi utegnil postati glava in srce slovenske književnosti v drugem desetletju 19. stoletja.« — Vse te oznake pa so bile zapisane na temelju gradiva, ki se ni bilo obelodanjeno, ter ga je le vsak znanstvenik po svojem gledanju črpal iz rokopišne ostaline. Zato ni čuda, da dozdaj Primčev lik ni spadal med tiste »slovenske moze«, »preroke in voditelje«, ki bi zaslužili populariziranje pri Pirjevcu ali Lahu v imenovanih poljudnih zbirkah zaslužnih slovenskih mož.

Zdaj je to razmeroma obilno gradivo pa zaslugi prof. Kidriča obelodanjeno v prvi zbirki korespondence pomembnih Slovencev, na način, kot jih pri večjih narodih izdajajo znanstvene akademije. Ne gledamo zastoj v tem izdajanju zametek tiste vrste akademskih zbirkovnikov, ki se pri vseh akademijah imenujejo podobno, kakor Gradja (Zagreb), Prameni (Praga), Materjaly (Krakow), Istočniki (Leningrad), Quellen, itd. in ki dajejo trden temelj vrednotenju vsakega kulturnega dejstva, ki tvorijo stvarni material k vsakemu sintetičnemu liku. Ko beremo ta pisma, se čudimo navdušanju za slovensko svar prvega državnega profesorja slovenskega jezika v kulturni zgodovini naši, in ga spremljamo na vsej poti od l. 1808, ko je stopil na pravno fakulteto v Gradec, do l. 1813. Vidimo ga v zvezi z Vodnikom, ki sestavlja slovar, kako mu pošilja prve prevode brambovskih pesmi, kako sanja o slovenskem društvu, ki ga ustanovi 13. maja 1810 — torej pred 125 leti! — ter celo o slovenski Akademiji, kot pred njim Japelj

Mariborske vesti:

Železnica Varaždin-Koprivnica

Nameravana zgraditev 40 kilometrov dolge železniške proge med Varaždinom in Koprivnico je vzbudila v Mariboru izredno pozornost. Saj je mariborsko gospodarstvo že leta sem venomer zahtevalo ustvaritev omenjene železniške zveze, ker jo terja ves naš jugoslovanski gospodarski razvoj, poleg tega pa je za bodočnost Maribora največje važnosti. Z uresničenjem tega načrta bi se prometni položaj Maribora temeljito izpremenil. Našel bi takoj novih gospodarskih življenjskih možnosti, ker bi bil vključen s tem v veliki mednarodni promet. Velik del mednarodnega prometa, ki teče danes od zapada proti vzhodu preko naše države po edini progi Ljubljana—Belgrad, bi potem prešel potem na severno prometno črto, ker bi imel ugodnejše priključke mednarodne prometne žile, ki danes neprestano iščejo krajših in s tem cenejših poti. V Mariboru bi na ta način nastal nekaj neposreden stik z industrializiranim srednjeevropskim

ozemljem in največjo agrarno ploskvijo naše države, ki se vleče od Maribora preko Podravja do banatskih nižin. Mednarodni prometni stiki bi na mah prekrjili gospodarsko lice Maribora. Danes se razvija v obdravskem mestu samo konjuktarna industrija, ki jo je privabila sem ugodna tarfina politika mestnega električnega podjetja. Narobu mednarodnega prometnega središča v Mariboru bi bil gotovo najvažnejša predpostavka za preusmerjevanje mariborske industrije in gospodarstva sploh. Obenem bi dobil kulturni razmah mesta potreben pogon v gospodarskem dvigu, s tem bo dobilo mesto tudi večji vpliv v narodnostnem pogledu. Vseh teh činjenic se mariborsko gospodarstvo močno zaveda. Mariborske gospodarske organizacije so že opetovano pokrenile izgraditev dravske prometne črte in tudi sedaj, ko je prešlo vprašanje končno v akuten stadij, so izšle iz Maribora pobude, da akcija ne bo zastala.

„Sezona

v Rogaški Slatini je otvorjena“

□ V Počitniškem domu pri Sv. Martinu na Pohorju bo letos sezona za letovanje otrok v sledečih terminih: I. skupina od 11. junija do 10. julija, II. skupina od 11. julija do 9. avgusta, III. skupina od 10. avgusta do 8. septembra. Vsa posnula daje tajništvo, Strossmayerjeva ulica 30/I. Dečji dom.

□ Naslednja glasbena premiera v mariborskem gledališču bo Nedbalova opereta »Poljska kric. Režira Rasberger, nastopijo pa Udo-vičeva, Barbičeva, Zakrajškova, Gorinškova, Starčeva, Sancin, P. Kovič, Harastovič, Rasberger, Grom, Stupica in Verdonik.

□ Pomotoma je prejel pretekli terek na mariborskem kolodvoru neki duhovnik od 6 zvečer paket ki je bil namenjen za g. dekana Mesnerja v Marenbergu. Naj blagovolji omenjeni paket dostaviti na naslov g. dekana Mesnerja.

□ Predavanje o kuhi in peki s plinom priredi mestna plinarica dne 7. maja ob 20. uri in dne 8. maja ob 16 in 20 v obednici deklške meščanske šole v Cankarjevi ulici, vhod Raz-lagova ulica 14.

□ Huda nesreča dveh kolesarjev. V nedeljo popoldne sta napravila izlet na kolesih v Falo natararica Marica Mörth in prekajevalac Antonin Martin. Med potjo sta trčila s kolesi skupaj ter se oba prevrnila. Antonin si je poškodoval levo roko in oko, Mörthova pa zlomila ključnico. Oba so reševalci prepeljali v bolnišnico.

□ Hitlerjanci še vedno prihajajo. Obmejne oblasti so dobile včeraj zopet tri begunce iz Avstrije. Vsi trije so pobegnili, da bi ušli are-taciji.

□ Dve avtomobilski nesreči. V nedeljo popoldne sta se pripetili v mariborski okolici dve težji avtomobilski nesreči. Pri Zgornji Sv. Kungoti je avtomobil, ki je prevažal volivce, zavozil v voz ter ubil konja. — V Pekrah je zapeljal v grabo avto mariborskega električnega podjetja, na katerem so se vozili volivni agitatorji. Avto je znatno poškodovan, vozačem pa se ni zgodilo ničesar.

□ Izpuščenih kaznjenci. Iz mariborske kaznilnice je bilo izpuščenih pogojno 42 kaznjencev, med temi dva, ki sta bila obsojena na smrt, pa potem pomiloščena. Eden od kaznjencev, ki bi moral biti odpuščen, je nekaj dni pred odpustom umrl.

□ 12.000 Din škode. Drzen vlom je bil izvršen včeraj popoldne v stanovanje trgovca Franca Gorjaka na Aleksandrovi cesti. Tat mu je odnesel gotovine in nekaj zlatnikov v skupni vrednosti 11.950 Din. Policija je takoj, ko je bila o vladu obveščena, izvršila temeljito preiskavo, ni pa našla nobenih sledov. Oškodovani je bil proti vladu zavarovan, tako da sam ne trpi škode.

□ Specialist za vrome skozi strehe. Pred malim senatom se je včeraj zagovarjal 32 letni Fran Breclj iz Italije, ki je nedavno od-sedel v mariborski kaznilnici dve leti in pol ječe. Po kazni so ga izgnali iz države, pa se je

takoj zopet priklatil nazaj ter izvršil na Drav-skem polju celo vrsto vlomov. Bil je specialist za vrome skozi strehe. Obsodili so ga na leto dni strogega zapora.

Celje

□ Slovensna instalacija novega župnika v Ga-litiji pri Celju. V soboto je bil na župnijski sv. Ja-koba v Galitiji pri Celju umeščen dosedanji žup-nik pri Sv. Joštu na Kozjaku g. Mihael Čarl. Galitija se je za to izredno slovesnost odela v slavnostno oblačilo. K izredni cerkveni slovesnosti se je zbralo deset duhovnikov. Farani so ob tej priliki napolnili lepo cerkev. Po slovesnem ume-ščenju je imel govor g. opat Jurak, nato je novi župnik daroval slovesno sv. mašo. Novemu gosp. župniku želimo, da bi na svojem novem mestu imel pri delu v Gospodovem vinogradu mnogo uspehov.

□ Huda nesreča v Trnovljah. V nedeljo okrog 6 zjutraj se je mislija trgovka in gostilničarka v Trnovljah gđ. Jospina Fazarine kakor običajno ob nedeljah peljati zjutraj v Celje v cerkev. Gospodična je stopila na voz pred hlap-cem in se usedla, konj je pategnil, zdrljal, na ovinku se je voz prevrnil in gđ. Fazarineva je odletela z voza. Pri tej nesreči si je zlomila levo nogo, dobila močan udarec v bok in hude no-tranje poškodbe. Z reševalnim avtom jo je pre-peljali v celjsko bolnišnico.

□ Umrla sta v celjski bolnišnici Kamnikar Ciril, 49 let, rudar iz Zagrada, in Vodušek Ana, 70 let, obč. reva iz Ngonj pri Slatini. N. v. m. p.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče nove knjige:

Pregled dr. Ivan zbrani spisi X. zv. (Zbirka domačih pisateljev — Otroci solca, povest) 45 Din, vezano 60 Din; Cankar Ivan, zbrani spisi 18. zvezek (Moja njiva, Črtice 1914) 68 Din, pol-platno 86 Din, platno 86 Din, polsunej 110 Din; Sorli dr. Ivan, zbrani spisi III. knjiga, 60 Din vez.; Lavrič Jože, Organizacija statistike v Jugos-laviji, 10 Din; Benoit-Hertwig, Boštjan iz pred-mestja, socialna igra, 20 Din; Möderndorfer, Na-rodno blago koroških Slovencev, 16 Din; Jeraj dr. Josip, Cerkvena zgodovina, oris z domorodnega vidika, 36 Din, vez. 55 Din; Langus Jože, Praktični govornik, navodilo za one, ki žele na-stopati kot govorniki, 6 Din; Magajna-Kyne, Vrli ljudje, povest iz ameriških gozdov — 2 zvezka, 30 Din; Petöfi, Krvnikova vrv, povest, 15 Din; Dren Ivo, Z onstran groba, roman, 15 Din; Gor-kij-Levstik, Mati, roman, 100 Din vez.; Strachey-Zupančič, Kraljica Viktorija, biografija, 80 Din; M. Elizabeta, Slava sveti hostiji, pesni, 15 Din, vezano 22 Din; Ramovš dr. Fran, Karta sloven-skih narečij, 32 Din; Uredba o pristrastnosti v mestni občini Ljubljanski s pravilnikom za izvrše-vanje te uredbe, 20 Din; Obzorna (zvezdna) karta na kartonu, 30 Din; Tanqueray-Zitko, Za vagojo izbranih čet I. zvezek, 8 Din. — Vse te knjige naročite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

so jo zamenjale Slomškova v Celovcu (privatna!) ter Metelkova v Ljubljani. — Podobno takega kulturnega delavca daje ta korespondenca, ki vsebuje mnogo vporabnega materiala za literarno, kulturno (Napoleon!) in šolsko politiko, za filologijo, etnografijo, jezikoslovje itd. v območju tik predromantičnega preporoda, oz. prve etno-grafske romantike (Herder!). To gradivo diktira Kidriču Primčevu oznako: »v osnovi je racionalist, herderjevski humanist z odsevi romantičnega ču-stvovanja«, kar je vsekakor razlika od prejšnje Prijateljeve karakteristike in pomeni popravek v preporodno smer. Sta pa dve stvari, ki govorita v Prijateljev prilog, ki pa sta v korespondenci sa-mo dotaknjeni: to je pismo Marianni edle von Schick, o katerem pravi Prijatelj, da »zanosnejša slavospesva ljubezni ni (pred njim) še nihče pel« (v slovensčini), in na katerega osnovi gradi Pri-mčev »konvertitsko romantiko nemškega kova«, dočim je Kidrič o njem mnenja, da je »nesumljivo dolgovestno in zmeden« ter »prvo pismo z znaki duševne neuravnovesnosti«. Prav tako Prijatelj upošteva celotno delo Primčeve, zlasti odloču-joče njegovo nastopno predavanje in Branja kar seveda ne spada več v okvir korespon-dence. Ti dve dejstvi pa označujeta Primca za velikega zgodnjega romantika. Gotovo pa je, da je Primic »največji entuziast med slovenskimi preporoditelji« ter ima neprecenljive zasluge za raz-voj slovensčine v slovenskih deželah pod Avstrijo v času francoske zasedbe Ilirije, kot utiralec poti enotnemu slov. književnemu jeziku, ki je centraliziral obrobna narečja ter pripravil tla jezikovni romantiki, ki je pozneje zajela Vraze in Ilirce, pa tudi Prešerna in do kraja preporo-dila Slovence. Korespondenca pomembnih sloven-skih pisateljev so se lepo uvedle in s Kidričeve uredbo dale trden temelj nadaljnjim tovrstnim de-lom, ki naj zbero vse dokumente naše samobitnosti in to čimprej v okviru naše slovenske akademije znanosti in umetnosti. Da smo zreli zanj, spri-čujo prav take knjige. td.

Naši najmlajši v Ameriki

Zadnji čas opažamo med našimi slovenskimi rojaki v Ameriki veliko kulturno delavnost in resno umetniško stremeljenje. Mladi slovenski rod, ki se je rodil in zrasel v Ameriki, se je začel lepo uveljavljati ne samo v sportu, ki ga je seveda vsa Amerika polna, temveč tudi v petju, glasbi in dramatikah. Prav iz zadnjih tednov beležimo dve krasno uspeši prireditvi v dveh velikih središčih slovenskega življa v Ameriki: V Clevelandu in v Jolietu.

V Clevelandu, v župniji sv. Lovrenca je tamkajšnji cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Rozmana proizvajal 31. marca oratorij prof. Tomca: »Sedem Kristusovih besed na križu«. Prireditev je nad vse lepo uspela v največjo zadovoljnost udeležencev. Slovensko in tuje-rodno občinstvo je bilo očarano od dovršeno lepega petja in mojstrske kompozicije profesorja M. Tomca.

Druška kulturna in umetniška prireditve se je pa izvršila v najlepši slovenski naselbini onkraj morja, v Jolietu, slovenskem Rimu. Mladence iz Marijine družbe in mladeniči društva Najsv. Imena Jezusovega so na tiho nedeljo 7. aprila igrali za postni čas prav primerno igro »Slehernik«. S predstavo je bil združen tudi resen koncert slovenske šolske glasbe.

Z »Najdenčkom«, ki je dramatičnija Pregljeve povesti »Peter Glavar« in zlasti »Slehernikom« je jolietška slovenska mladina pod vodstvom svojih duhovnikov, zlasti neutrud-

ljivo delavnega g. župnika Rev. Johna Plevnika stopila na pravo pot resne odrske umetnosti, po kateri naj pogumno stopa naprej.

Koliko veselje in kaka močna pobuda je za mlade ljudi, ko nastopajo v slovenskem jeziku in dosegajo v njem nepričakovano lepe uspehe ne samo pred slovenskim, temveč tudi tujim občinstvom! Naši starejši slovenski naseljenci v svojih mlajših letih nikdar niso kaj takega videli niti slutili. Kaka burka, harmonika in klarinet, malo petja in ples, to je bilo včasih vse razvedrilo. Znajo pa njihovi mlajši vse kaj lepšega in boljšega pokazati.

Take stvari dvigajo duhovno kulturo naših ljudi v tujini in s takimi umetniškimi prireditvami stopajo v vrsto najbolj kulturnih narodov na svetu. S tem se krepi slovenska zavest, ko naši mladi ljudje vidijo, da premorejo v slovenskem jeziku prav isto, kot drugi narodi v svojih.

Ker imajo jolietški Slovenci poleg dobrih igralcev in igralk tudi sijajno slovensko šolsko godbo, ki je ena najboljših šolskih godb v Ameriki sploh in ponos slovenske župnije sv. Jožefa so dani vsi pogoji za doseg nadaljnjih uspehov na dramskem in glasbenem polju.

Slovenci v stari domovini se radujemo vsakega napredka, vsakega resnega dela naših rojakov v Ameriki, smo ponosni, da dvigajo v tujini čast našega imena in jim pri njihovem delu želimo najlepšega procvita.

Novo lice bregov ob Ljublanici

Ljubljana, 6. maja.

Poročali smo že, da se ta mesec prične regulacijska dela v Ljubljani. Zadnji osek Ljublanice, ki se čaka regulacije, pa je pokazal razne ovire, ki jih prejšnji odseki niso poznali, ali ne vsaj v tolikšni meri. Že pri predzadnjem odseku so se nekateri posestniki obrežnih hiš pritoževali, da jim regulacija povzroča razpoke v hišah. Natančna preiskava je večino teh pritožb zavrnila kot neosnovane, ker so obrežne hiše že stare in imajo razpoke tudi brez regulacije reke. Letos pa je mestni gradbeni urad prav natančno preiskal vse obrežne hiše. Danes dopoldne je bila gradbena komisija, ki je pregledala vse hiše na desnem bregu Ljublanice od Cevljarskega mostu (Pod Trančo) pa do Sentjakobskega mostu, torej hiše, v katerih priličnih lokalih imajo svoje trgovine starinarji. Mesto, kakor tudi podjetja, ki bo delo izvrševalo, se namreč namerava zavarovati proti morebitnim poznejšim samovoljnim odškodninskim zahtevam posameznih hišnih posestnikov. Ta komisijiski ogled pa se zaradi velikega dela danes ni mogel dovršiti ter se bo nadaljeval v četrtek dopoldne.

V soboto pa je ista komisija pregledala oba bregova Ljublanice od Sv. Jakoba mostu do Spice.

Koledar

Torek, 7. maja: Stanislav, škof mučenec; Dušan, škof.

Novi grobovi

† V Mostah pri Ljubljani je umrla gđ. Zormanova Ana. Bila je za vse dobro vnetja in požrtvovalna duša. Bog ji bodi bogat plačnik! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Iz vojaške službe. Odrejeni so na službo v poveljstvo ljubljanskega vojnega okrožja konjeniški kap. I. razr. Predrag Stefanovič; za ordonancnega častnika poveljnika dravske divizijske oblasti peh. kap. I. razr. Borislav Stefanovič; na službo v generalni štab dravske divizijske oblasti peh. poročnik Mihajlo Senjan; na službo v štab 40. pešpolka »Triglavskega« peh. kap. I. razr. Mirko Tomič; za poveljnika 9. čete 49. pešpolka peh. kap. II. razr. Mirko Rendič; za vršilca dolžnosti intendant štaba dunavske divizijske oblasti peh. kap. I. razr. Ljudevit Martinčič; na službo v štab poljske divizijske oblasti — za duhovnika subotiske garnizije — duhovnik rim. kat. veroizpovedi Andrej Nartnik; za poveljnika 6. čete 24. pešpolka peh. kap. I. razr. Anton Lovrič; za vršilca dolžnosti poveljnika 11. čete 23. pešpolka peh. poročnik Peter Pucar; za vodnika 12. pešpolka peh. poročnik Alojzij Stražisar; za vodnika 3. bataljona 12. pešpolka peh. poročnik Ivan Kralj; za vodnika 23. pešpolka peh. poročnik Ivan Lilič; za vodnika 21. obmojne čete peh. podporočnik Juro Vrcelj; za kapelnika godbe 5. pešpolka nižji vojni kapelnik II. razr. Maksimilijan Mikšič; za kapelnika godbe 12. pešpolka nižji voj. kap. IV. razr. Vladimir Petric in za kapelnika godbe 46. pešpolka nižji voj. kapelnik III. razr. Julij Klajn.

Preveden je v geodetsko stroko topniški poročnik Dragotin Prosen.

Imenovan je za uradniške pripravnika VIII. položajne skupine v pomorskem arsenalu diplomirani inženjer Ivan Markus.

V spomin † Jan. Brenčiču

Dne 26. aprila je došlo obvestilo, da Jan. Brenčič ni več med živimi. Vsi, ki smo stali na velikonočni ponedeljek ob njegovi postelji, smo čutili, da so mu štete ure življenja. In vendar nas je tako težko zadela vest o njegovi smrti. Z njim lega v grob mož poštenjak, jeklen značaj, dobrušen in odkrit oar slovenske zemlje.

V lepem, rodovitnem trikotu med Gernei Zabjankom in Rogoznico, nedaleč od Ptuj, kjer se obronki Slovenskih goric drobijo v ptujski ravan, je pred 65 leti zagledal luč sveta. Uglel na in gospodarsko trdnjo, poštna in slovenska je bila hiša njegovega očeta, Mihe Brenčiča, ki je dala Slovincem 7 sinov in 2 hčerki. Tu so mu rasla otroška in fantovska leta. Kot najstarejši sin se je priženil v bližnjem Gerne, kjer je postal kmet in mlinar. Povsod, od Sv. Urbana preko Ptuj do Halož, kjer je štel orale svoje posesti, je postal priljubljen in užival spoštovanje. Na stečaj so bila odprta njegova gostoljubna vrata vsem lačnim in žejnim. V času, ko je nemški študentski štajercijanski val butal ob slovenske kmečke domove, je mladi Janec kot zaveden Slovinc v občinskem odboru Rogoznice z drugimi sosedi čuval nad slovensko zemljo. V septembarskih dneh ob cirilmetodski praznovanju v Ptuj, l. 1908, je na lastni koži občutil podivjanost nemških študentskih druhal. Nikdar in nikoli ni zatajil svojega verskega in narodnega čuta. Kot globok katoličan je tako vzgojil tudi svoje otroke. Ko je najstarejšemu sinu predal svoje posestvo v Gerne, se je umaknil na dokupljen dom v Zabjak, v sosesčino svoje rojstne hiše. Tu je s svojo drugo ženo — prvo mu

je ugrabila pljučnica — hotel v miru preživeti svoja ostala leta. A božji ukaz je zahteval drugače.

Vedno vedrega čela, poln kmečke šegavosti in poštenosti, je bil svojim gostom — imel je majhno gostilno — ne samo krčmar, ampak prijatelj in dober svetovalec. Pisana družba se je ob nedeljskih popoldnevih zbirala pod njegovo streho: od ptujskega uradnika do preprostega delavca. In vsak, ki je prišel enkrat, se je z veseljem vračal še večkrat. Zato nam je danes težko, ko je zazijala ob njegovi smrti velika praznina — ko ni več našega Janca. Onemle so njegove besede, zamrl njegov smeh in vrisk.

V hvalnem spominu pa boš živel, dragi prijatelj, vedno vsem domačim bratom in sestri, pa tudi Tvojim prijateljem in neštevilnim znancem. Naj Ti bo lahka zemlja, ki si jo tako ljubil, Tvoji duši pa večni mir!

M. L.

Ostale vesti

Francoska vlada podeli tudi letos jugoslovanskim profesorjem in dijakom stipendije, da lahko v teku šolskega leta 1935-36 nadaljujejo svoje študije v Franciji. Pogoj je jugoslovansko državljanstvo in diplomski izpit ali diploma ekvivalentnega značaja. Prošnje, naslovljene na poslaništvo Francije v Beogradu, je treba vložiti na rektoratu univerze, kjer so študirali; rektorat daje vsa potrebna pojasnila, tam se tudi določe vprašalne pole, katere je treba izpolniti. Za dijake glasbenih in umetniških šol veljajo mesto univerzitetnih diplom izpričevala njihovih študijskih ravnateljev. Prosilci morajo dobro znati francosko in naj vlagajo svoje prošnje v francoskem jeziku.

Referent za tuberkulozo pri kr. banski upravi dr. Robert Neubauer bo v protituberkuloznih zadevah sprejemal stranke vsak prvi in tretji petek v mesecu popoldne od 15—18 v prostorih kr. banske uprave VI. oddelke Ljubljana, Kraljeva ulica.

Putnikovi avtobusni izleti. V nedeljo, dne 12. maja v Postojno in Opatijo 195 Din. Prijava do 9. t. m. V nedeljo, 19. in 26. maja v Logarsko dolino 135 Din. Za binkošne praznike na svetovno razstavo v Brusel 3385 Din, v Benetke 795 Din, na Plitvice in v Crikvenico 455 Din, na Korosko 415 Din. Prijave pri Putniku do 31. maja 1935.

Izlet s posebnim vlakom na Dunaj od 15. do 19. junija. Prijave do 5. junija.

Obleža za orožniške častnike in za orožnike je na novo predpisana z naredbi, ki je objavljena v Službenem vojnem listu št. 17.

Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odprti telefonski promet na progh Maribor-Cosina-Brioni (2.25, ozir. 3 z. l. fr.) in Stari trg pri Rakeku z različnimi mesti v Italiji (2.25 do 3.45 z. l. r.). Zneski v oklepajih so pristojbina za triminutni pogovor.

Trbovlje

Poroke. Janežič Josip, rudarski uradnik s Požun Pavlino, Debeve Stanko, tov. delavec z Odlezeck Ivanu. Predovnik Josip, rudar s Hočevar Ano, Ortnik Alojz, rudar z Sraj Frančiško, Keršič Friderik, rudar z Šickar Marijo, Velenčak Otmar, rud. klepar z Mestnik Terezijo. — Bog daj srečo!

Ureditev trga pred cerkvijo izvršuje občina in olepševalni odbor v zvezi s postavitvijo spomenika, ki naj spominja na ustanovitve Jugoslavije, žalostno smr. pokojnega kralja in nastop Nj. Vel. Petra II. Središče preureditve bodo tvorile stopnice, ki vežejo trg s prostorom pred cerkvijo. Stopnice same so bile potrebne popravila, sedaj pa pridejo popolnoma nove in sicer dvojne, v sredo nad nje pa spomenik in pa kamenit nastavek za svetilnik. Delo se že izvršuje in bo v kakih 14 dneh gotovo.

Kamnik

Proslava materinskega dne, ki sta jo priredila otroški vrtec in zavetišče usmiljenih sester v Kamniku na belo nedeljo, je nad vse pričakovanje dobro uspela. Mamice in prijateljice mladi, ki so dvorano napolnili do zadnjega kotička, so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem malih igravcev in deklamatorjev. Na splošno željo, ker so mnogi morali oditi, se bo kot za proslavo 40 letnice, odkar obstaja zavod usmiljenih sester v Kamniku, prihodnjo nedeljo 12. maja proslava ponovila, z malo spremenjenim programom.

Poroča. V nedeljo 28. marca sta se v farni cerkvi na Suti poročila g. Ivan Kmetič, zaseb. uradnik z gđ. Mihaelo Prohinar iz ugledne kamniške rodbine. Novoporočenca sta te dni odšla na mesto ženinove službe v Hotedrišo. Poslovala se je tudi gđ. Gabriella Vidmar, uradnica pri avto-podjetju in kot novoporočenka s Stankom Žitkom odšla v Logatec.

Jezik očistite peg!

Slovenska beseda, kakor jo še danes rabi po časnikaški spakedrani slovenščini nepokvarjeni preprosti človek, je: preprosti, vsakdanji, navaden; enojni; prislovno se za nemški »einfache« razen navedenih pogosto rabijo besedice: kar, sploh.

Besedo »enostavne« je rodila nora misel naših pisateljev (!), da morajo vsak tuj izraz zaradi ločnosti čisto dobesedno prevesti. »Ein-fach« torej postane »eno« — staven — namesto »preprosti« itd. Tako daleč gre ta zaboda, da celo leposlovni pisatelji v samostojnih spisih rabijo oba izraza hkratu, kakor da bi pomenilo vsak nekaj drugega: pisatelj rešuje vprašanje enostavno in preprosto. — Enostavna resnica je preprosta, vsakdanja resnica. »Kmetje so grofovi enostavni tlačani — prav: Kmetje so navadni grofovi tlačani; mogoče je kdaj tudi; so kar grofovi tlačani; ali: so sploh grofovi tlačani. — Namesto dobrega predvojnega »enojnega« ali »dvojnega« knjigovodstva imamo zdaj zanikarno »enostavno« in »dvo« stavno« knjigovodstvo. Ko sem hotel kupiti »dvojni« ovrtnik, me je prodajalka brž in s povdarmkom popravila, da bo to »dvo« staven« ovrtnik.

Prislovna oblika nemške besede »einfache« se pogosto sloveni z besedicama: kar, sploh. N. pr. stavke: Nemec »enostavne« nima čuta za to, se pravilno glasi: Nemec za to »splohe« nima čuta.

Ali namesto: »Mehikanska« vlada je papeževoga legata enostavno obtožila zarote proti državi, bi se moralo pisati: Mehikška vlada je papeževoga legata kar (ali če hočete krepkeje: kar na lepm, kar na celém) obtožila zarote zoper državo. Ali: Take nasilne postopke bi se moralo enostavno zapreti, prav: Take postopke bi morali kar pozapreti; ali: Take postopke bi se morali kar pozapreti, ali: Take postopke bi bilo treba kar pozapreti.

Naznanila

Ljubljana

1. Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkovec ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Cerkveni vestnik

CERKEV SV. JOŽEFA V LJUBLJANI

V sredo, 8. maja praznik Varstva sv. Jožefa. Patrocinij cerkve. Ob 6. sv. maši s petjem in pred izp. stavljenim Najsvetejšim; po sv. maši lavrantsko liturgijo in molitev v čast sv. Jožefa. Slovesno se bo Varstvo sv. Jožefa praznovalo v nedeljo. — V četrtek, petek in soboto tridnevno v čast sv. Jožefa: v. maša, liturgija in molitev kakor v sredo. — V nedeljo, 12. maja: sv. maša ob 5.30 naprej vsake pol ure, ob 8 slovenska latinska sv. maša, ob 9.15 slovska sv. maša; ob 10.30 pri. diga (vseuč. prof. dr. L. Ehrlich), po pridigi procesija z Najsvetejšim, nato pete liturgije sv. Jožefa z zahvalno pesmijo. Kdor se udeležil procesije in je prejel sv. obhajilo, ne da bi moral opraviti še kakšne posebne molitve, lahko postane deležen popolnega odpuščaja. — V soboto, 11. maja se v cerkvi sv. Jožefa praznuje tudi god sv. Frančiška de Hieronimo, duhovnika-spoznavca. Popolni odpustek z navadnimi pogoji. — Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Kongresne plakate ste že dni prejeli. Poslali smo jih omejeno število posameznim župnijam, ker bi bila večja količina vendar le predraga. Ako bi kje mislili, da bi jim jih vseeno bilo treba več, naj pišejo. Nekaj jih imamo še v zalogi. Zelo pa prosimo, da obesite plakat na res odlično mesto. Zavarujte ga proti vetru in dežju. Dobro je, če ga nalepite na karton ali desko. Plakat okrasite z vencem ali podobno. Naj ne bo to toliko reklamni plakat kot pa lepa slika, ki ste si jo s svojimi požrtvovalnimi prispevki kupili. Zlasti pa naj ne ostane nit in izvod plakata neporabljen. Kjer bi plakata ne rabili, pošljite ga nazaj, da ga uporabimo drugje.

Materijal za ureditev in okrasitev Stadionu. Pred časom smo razposlali na župnije prošnje za material, ki je potreben za ureditev in okrasitev Stadionu ter dohodnih ulic S polnim razumevanjem in z zares občudovanja vrednim žrtvovanjem ste te prošnje sprejeli in šli takoj na delo. Ker pa ob času tiste prošnje nekateri načrti še niso bili končnoveljavni, moramo nekatere podrobnosti šele danes objaviti. Venci: Potrebno bi jih bilo okrog 20.000 metrov in to debelih, kosatih. Teh vencev seveda ne boste pletli še sedaj, temveč kvečjemu zadnjih 14 dni pred kongresom. Če bo treba tu še kaj navodil, jih boste pravčasno prejeli. Za enkrat pa pripravite in organizirajte krožke, ki bodo pletenje ob svojem času prevzeli. — Mlaji: Potrebno so nam v višini 8, 12 in 17 metrov. Ti naj bodo brez zelenih vrhov. Taki z zelenimi vrhovi pa naj bodo visoki 12 metrov. Pri teh merah je že vračunan tudi oni del, ki se vklopije. Mlaji naj se pripeljejo že olupljeni, ker je sveže podro drvo lažje in lepše lupiti. — Ostali les (kakor koli, plohi, deske, trami itd.) je lahko poljubnih mer. Porabil se bo predvsem za postavitev klopi na Stadionu ter za razna okrasja. Po tem že lahko sami presodite, kakšen les približno pride v poštev. — Mlaji in ves ostali leseni material boste v svoji požrtvovalnosti sami pripeljali v Ljubljano in vse oddajali na Stadionu. To pa ne pred 1. junijem, ker se do takrat še vršijo na Stadionu terenska dela. Glede dovoza vencev se bomo pa še pomislili. Nekako sredi maja se bo oglasil pri vseh prizadetih župnijah odposlanec Glavnega pripravljalnega odbora. Skrbite, da bo dotlej glede organizacije zbiranja in dela kolikor mogoče vse oskrbljeno. Dotlej skušajte sestaviti tudi že pregleden izkaz vsega, kar boste mogli dobaviti.

Sprememba v ceni na skupnih prenočiščih. Na splošno željo je Glavni pripravljalni odbor za II. evharistični kongres dolžil, da je plačati kot obškodnino za prenočevanje na skupnih prenočiščih za ves čas bivanja na kongresu le 3 Din in ne za vsako noč posebej. Kdor bo prišel v Ljubljano že v

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 7. maja: Zaprti.
Sreda, 8. maja: Hamlet, Red Sreda.
Četrtek, 9. maja: Zaprti.
Petek, 10. maja: Zaprti.
Sobota, 11. maja: V čast obiskanja, Premiera. Izven.
Nedelja, 12. maja: V čast obiskanja. Izven.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 7. maja: Baletni večer gđ. Me Corak in g. Vujanica iz Zagreba. Izven.
Sreda, 8. maja: Zaprti.
Četrtek, 9. maja: Zamuda, Red C. Premiera.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 7. maja: Kdo je kriv? Red A. Znižane cene.
Sreda, 8. maja: Zaprti.
Četrtek, 9. maja: Prebrisani Amor. Red C. Znižane cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 7. maja: 11.00 Šolska ura: Zakleta Veronika. Pravična zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice. Napisal Joža Vombregar, izvalja Radijski dramski studio, režira Inž. Pengov. 12.00 Iz Mozartovega carstva (plošče) 12.45 Poročila 12.50 Čas, vreme obvestila 13.20 Ljubzen in pomlad (plošče) 14.00 Vreme, borza, spored 15.00 Dva mlada harmonikarja in še mlajša nagovodilka 15.40 Čas, poročila, spored, obvestila 16.00 O prelpu mlajši čas: Schumannove pesmi poje Drago Zagar 16.50 Nacionalna ura 20.00 Mladski večer (Kvartet Fantje na vasi, Stritarjev trio, ga. Debeljakova, Joža Vombregar, Radijski orkester) 21.30 Čas, poročila, vreme, spored 22.00 Radijski jazz 22.30 Angliške plošče.

Drugi programi

TOREK, 7. maja, Belgrad: 18.00 Glasbena ura 20.00 Pester koncert 21.20 Radijski orkester 22.20 Narodne pesmi — Zagreb: 20.20 Koncert orkestra narodnega gledališča — Dunaj: 17.30 Pesmi 20.00 Narodne pesmi 20.45 V spomin skladatelja Scharlatti 22.25 Koranice in pesmi 22.30 Jazz — Budimpešta: 18.40 Madžarske pesmi in ciganska glasba 19.40 Igra 21.05 Orkestralna glasba 22.40 Zabavna glasba 23.30 Ciganska glasba — Milan-grad: 17.05 Rim 20.30 Igra — Rim-Bar: 17.05 Lahka glasba 20.45 Scharlatti koncert 22.00 Citraški koncert — Praha: 19.10 Reamur in Celzij 20.00 Lahka glasba 20.30 Igra 20.55 Vojakovi doživljaji, Stravinski — Bratislava: 19.10 Pesmi in jazz 19.40 Slovenske narodne pesmi — Varšava: 20.00 Iz točilov 21.00 Orkestralni koncert 22.00 Komorna glasba 22.45 Plesne plošče — Vsa Nemčija: 20.15 Radijska pesnitve o pomladi — Berlin: 19.20 Pesmi skladatelja Wetza 21.30 Glasbene ilustracije — Kölnsburg: 21.00 Radijski orkester — Hamburg: 19.00 Plesna glasba 21.25 Brahmsov koncert — Frankfurt: 19.00 Plesni iz starih dobrih časov 21.00 Radijska ekspedicijska na Japonsko — Lipsko: 21.00 Radijski orkester — Köln: 19.00 Komorna glasba in koranice iz 17. in 18. stoletja 21.00 Bachov koncert — Frankfurt: 19.00 Orkestralni koncert 21.00 Lipsko — Stuttgart: 19.00 Plesne melodije za violoncelo in klavir 21.00 Igra — Monako: 19.20 Citraški koncert 21.00 Radijski orkester — Zürich: 19.50 Radijski orkester 21.00 Rokodelstvo v pesmi in glasbi — Strassburg: 18.30 Radijski orkester 20.30 Solistični, zborovski in orkestralni koncert iz Bordenaxa.

Poizvedovanja

Kuverta s slikami senatorja dr. Rožiča je bila izglubljena od Gorupove ceste do Lukmanove hiše v Gra. diču. Najditelj se naproša, da isto izroči proti nagradi v Gorupovi 18.

Tri ključne sem izgubil. Najditelja prosim, da jih vrne v upravo »Slovenca«.

petek, 28. junija, in odšel šele 1. julija, bo plačal prav tako le 3 Din, kakor oni, ki bo prenočeval v Ljubljani samo eno noč. — Mnogi menijo, da jim ni treba rezervirati prenočišča, ker da bodo že kako vzdržali. Opozorjamo, da bo udeležba pri mnogoterih prireditvah kongresa, zahtevala tudi velikega telesnega napora. Vsakdo bo zato ob prostem času rad vsaj malo legel k počitku. V noči na 29. junij ter na 1. julij bo pa sploh mogoče dobro počivati, ker ne bo nočnih prireditev. Zato prosimo gg. duhovnike in župnijske pripravilne odbore, naj vernike na te okolnosti opozorijo. Opozorijo pa tudi, da bo mogoče dobiti prenočišče le tisti, ki se bo zani v domači lari prijavil.

Kongresne knjižice, ki smo jih doslej navadno imenovali legitimacije, so obvezne za vsakogar, ki se bo udeležil kongresa. Le otroci prisostvujejo kongresu samo s kongresnim znakom, ki bo stal 1 Din. Nihče se ne bo mogel udeleževati kongresnih prireditev ne na Stadionu, ne v dvoranah itd., ki se ne bo izkazal s kongresno knjižico. To je nujno potrebno. Knjižica bo namreč vsebovala vsa podrobna navodila glede potovanja, gibanja v Ljubljani, zdravstvene zaštite itd. Glavni pripravljalni odbor prevzema za take stvari veliko odgovornost, pa zato ne more pripustiti k prireditvam onih, ki se o vsem potrebnem niso prej iz knjižice počili. Poleg tega bo knjižica vsebovala besedilo vseh onih pesmi, ki jih bomo na kongresu skupno prepevali. Knjižica z navadnim znakom stane Din 5, z boljšim znakom (iz alpeke) pa Din 6. Knjižice in znake boste lahko že v teku maja kupili pri svojih župnijskih pripravljalnih odborih, oziroma pri svojih župnijskih uradih.

Glede bakelj je bila izražena želja, da bi jih iz nekaterih krajev, kjer se spoznajo na les in smolo, prinesli s seboj. Poudarjamo, da je to radi obstoje čih policijskih predpisov nemogoče. Baklje, ki jih bodo udeleženci kupili od Glavnega pripravljalnega odbora, so policijsko odobrene in take, da ne predstavljajo nikake požarne nevarnosti, ko bomo korakali skozi mesto. Drugačnih bakelj varnostna oblas ne more pripustiti. Pa tudi sam Glavni pripravljalni odbor bi za drugačne baklje ne mogel prevzeti odgovornosti. Pomisliti je treba, da se bo sprevod pomikal po deloma ozkih ulicah med gostim spaljen ljudji. Že iskra lahko povzroči nedogledno nesrečo. Zato naj prizadeti kraji dobrohotno in z razumevanjem vpoštejajo ta dejstva.

Hranite »Slovenca«, ki prinaša poročila in navodila glede evharističnega kongresa. Iz mnogih krajev dobivamo vprašanja, ki so bila v »Slovenca« (in v drugem časopisu) izčrpano objašnjenja. Na taka vprašanja je iz tehničnih razlogov čisto nemogoče odgovarjati. Prosim, da vse, kar se tiče kongresa, spravljate in v dvomih pogledate.

Bolgarsko narodno svetilišče

Rilski samostan

V srcu Bolgarije se proti nebu dviga velikansko pogorje Rila-planine. Tudi poleti pokriva vrhove večni sneg, ki se iz 2500 meter-
ske višine ozira na globoke zareze, gozdne doline. Bistra jezera krasi to pokrajino. Dan za dnem pa romajo bolgarski romarji po rilskem pogorju, da bi obiskali rilski samostan — narodno svetilišče.

Kdor prestopi samostanska vrata, stopi v nov svet miru in tihote. Nič ne razodeva tu naglice 20. stoletja. Na dvorišču obvisi oko na svojevrstnih oblokih zaokrožene stavbe, hiti nad zidovjem tja do sneženih vrhov.

Rilski samostan se ozira na zelo staro zgodovino. V začetku 10. stoletja — za vlade bolgarskega kralja Petra — je živel tukaj svetci Ivan Rilski. Peter je bil sin in dedič kralja Simona Velikega, ki je bolgarske meje razširil od Adrije do Črnega morja, od Donave do Egejskega morja. Zlata je bila doba, ko je vladal Simon Veliki; pod njegovim naslednikom pa je jela Bolgarija propadati. Nezadovolj-
nežji so se oprijeli novega verskega nauka, ki ga je bil v tem času razširjal menih Bogomil. »Bogomilci«, ki so se borili za svobodo ljudstva, so hoteli preosnovati pravoslavno vero, so zamikavali svetost ikon, nasprotovali cerkvenim ceremonijam ter za molitev priznavali samo očenaš. Kolikor se je »bogomilstvo« upiralo zatiranju ljudstva ter se zavzemalo za svobodo, toliko je bilo to gibanje zdravo. Ostali nauki pa ne, ker so odklanjali vsakršno državo, cerkveno in družabno oblast, kar naj bi pomenilo — anarhijo. To gibanje je prekoračilo celo bolgarske meje, našlo pripadnike tudi v Franciji, kjer se je imenovalo »albigojzmi«.

Niso pa vsi nezadovoljni Bolgari prestopili v vrste »bogomilov«. Mnogi so se odločili za nauke Ivana, asketa, ki je živel v težko dostopni vodlini rilskega pogorja. Naglo se je širila njegova slava, razglasili so ga za svetnika, če predno je umrl.

Rilski samostan so sezidali v prvi polovici 14. stoletja. 500 let je trajalo suženjstvo bolgarskega ljudstva pod turško vlado. Tokrat je bil rilski samostan zatočišče zavednih Bolgarov. Tjakaj ni segla železna roka tujega vla-

Škotska radodarnost. Skot je uradno popotoval in prenočil v hotelu. Zvečer je naprosil slugo, naj ga ob petih zjutraj zbudi, da mu bo dal za to lepo napitnino. — Sluga točno ob 5 potrkna na vrata, a Skot mu zakliče iz sobe: »Sem se že sam prebudil, zato ne dam napitnine!«

*

Angleška klepetavost. Trije Angleži stoje na balkonu hiše in kade pipe. Po cesti pripelje avto. Pol ure nato spregovori prvi Anglež: »Pegot!« Mine ena ura. Tedaj vzame tretji Anglež pipo iz ust, odpre vrata in odhajajo reče: »Odhajam, ker ne morem več poslušati vajinega klepetanja.«

darja. Rilski samostan je bil ognjišče, na katerem je svetil plamen bolgarske kulture v najtemnejšem času bolgarske zgodovine ter tako postal svetilišče bolgarskega naroda.

Sedaj pa vneta delajo tukaj vsi menihi, nekateri duševno, ostali pa opravljajo rokodelska dela, dokler v dolgih hodnikih ne zaropota leseno kladivo. Na ta svojevrsten način kliče menih-klicar svoje brate k molitvi. Vsi menihi pa obedujejo v skupni obednici, kamor donajajo jedi iz preprostega samostanskega ognjišča. Tam sede ob starih kamenitih mizah, nanje pa se ozirajo ikone s sten. In ko stopajo menihi zvečer v cerkev k zadnji dnevi po-
božnosti, že gore na nebu prve zvezde, neskončni mir pa se pogreza doli na posvečeni kraj...

Vreme delajo Nova iznajdba francoskega inženjerja

V boju proti dobro organiziranim tolovajskim tolpom je ameriška policija pred kratkim imela velik uspeh. Zasledujoč tako tolovajsko tolpo, je na otoku Rhode Island prišla na staro kmetijo, ki je bila že skoraj vsa razpadla. Ko so pa razpadla poslopja vendarle bolj natančno preiskovali, so našli, da je pod zemljo ta kraj utrjen, kakor najbolj moderno zgrajene vojaške trdnjave.

Stene v podzemskih hodnikih so bile zgrajene iz železobetona ter bi hile mogle vzdržati tudi obstreljevanju s topovi. Ti podzemeljski hodniki so bili izkopani pod velikim delom zemljišča. Hodniki so bili med seboj ločeni po jeklenih vratih. Kdor bi bil vdrl v hodnik, bi bil moral vsaka jeklena vrata sproti razstreliti, da bi bil nekaj deset metrov zopet naletel na druga jeklena vrata. Velik del teh hodnikov se je končal navadno v yagati pred kamnito steno, skozi katero ni bilo prehoda. Ta labirint hodnikov je imel nalogo poloviti nepoklicane preganjalce, da so jih tolovaji lahko potem usmrtili.

Policija misli, da je v tej trdnjavi imela svoje zatočišče največja tolovajska tolpa Zedinjenih držav. Policija si je že zagotovila večje število brezposelnih, ki z njihovo pomočjo sedaj temeljito preiskuje podzemeljske rove, katere bo potem zasula. Čeprav so te betonirane podzemeljske hodnike precej natančno preiskali, vendar ameriška policija misli, da še ni odkrila vseh skrbno skritih hodnikov ter da bo mogoče naletela še na velika presenečenja. Sodijo, da bodo kje globoko pod zemljo našli zazidana trupla treh znanih članov ameriškega tolovajstva, ki so pred kratkim nenadno izginili in ki jih je druga tolovajska tolpa spravila s sveta. Ker doslej trupel še niso mogli najti, sodi, da so zazidana v tej trdnjavi.

Ko so začeli razkopavati to podzemeljsko tolovajsko trdnjavo, so med drugim odkrili dohod v posebni prostor, o katerem sodijo, da so v njem tolovaji svoje žrtve morili. To sklepajo po tem, da so stene te »mrtvaške sobe«,

ki so vse narejene iz železobetona, razprskane po kroglih iz strojnih pušk ter več metrov visoko obrizgane s krvjo. Vsekakor so se v teh prostorih morale dogajati grozotne stvari. Okrog in okrog hiše pa so našli raztresene ostanke človeških kosti, iz česar policija sklepa, da so tolovaji svoje usmrčene žrtve sežgali.

Pri tej priliki se ameriška javnost spominja, da je avgusta meseca l. 1930 nenadno izginil ameriški sodnik Crater, ki je bil premožen mož in je kot sodnik tolovaje trdo prijemal. Še do danes niso našli sledu za njim. Sedaj, ko so odkrili to podzemeljsko trdnjavo, sodijo, da so tolovaji nesrečnega sodnika ugrabili in ga zavlekli v to svoje skrivališče, kjer so ga umorili.

Kmetska modrost

Kmetovanje je bolj ali manj povsod vezano na enake izkušnje. Zato so si kmetski pogovori in reki raznih dežela zelo podobni, na vsak način pa so splošno veljavni. Tako pravijo nemški kmetje:

Krava pri gobcu molze.

Voda dela travo.

Skrbi za njivo, pa bo njiva skrbela zate.

Če kosec brusi, ne postaja.

Dosti krme, dosti masla.

Več ko seno izdasta česalo in stelja.

Kdor se hoče s plugom obogatiti, mora sam zanj prijeti.

Kdor s svoje njive samo jemlje in ti nič ne daje, prazni svoj žep.

Debele ceste, njive suhe.

Če hočeš žito sejati, skrbi najprej za travnike in krmo.

Za gozd velja samo ena zapoved: v stiski ti bodi v pomoč.

Kdor se sramuje poštenega imena »kmet«, temu se vrtniki ne bodo več spakovali na grunt.

Jubilejne kraljevske slovesnosti v Londonu

Znana londonska cesta Oxford ob 25 letnici vladanja kralja Jurija

Kronanje angleškega kralja Jurija dne 22. junija 1911.

Primož Trubar

39

Na vsak način je imel Trubar ob takih razmerah ugodno stališče. Skof Peter Seebach, ki je že zadostno poskusil krivoverske zahrbtnosti, je opustil javni boj z nasprotniki. Trubar je znal dobro izrabiti to okoliščino. Kakor nalašč se mu je ponudila ugodna prilika. Slučajno je spoznal takratnega ljubljanskega stalnega prošta Polidora de Montagnana, kazočega napram njegovi osebi nekako naklonjenost. Moža sta se večkrat srečala na ulici in se začela pozdravljati. Ljudje so to kmalu opazili ter marsikaj govorili. Nekateri so rekli, da hoče prošt na lep način Trubarja pridobiti za katoliško stvar. Drugi pa niso imeli tako dobre sodbe, temveč so prošta sumničili, da se bo morebiti še on navzel Trubarjevih naukov. Vsekakor zasluži Polidor de Montagnana, da nekoliko več povemo o njem.

Že ime kaže, da je bil italijanskega rodu. Študiral je v Benetkah in v Padovi ter pozneje postal dvorni kaplan cesarja Ferdinanda na Dunaju. Leta 1561 je bil imenovan proštom stolnega kapitlja v Ljubljani. Večkrat je imel po raznih krajih »popade z luterani«. Vendar ti spopadi niso izvirali (kakor pišejo zgodovinarji) iz njegove vneme za katoliško cerkev, s katero je prišel v svojem življenju semintja v nasprotje, marveč iz njegovega gospodovalnega značaja. Kazal je veliko samozavest in imel rad prvo besedo.

Kljub mnogim svarilom je vzdrževal nekaj časa prijateljstvo s Trubarjem. Posledica tega občevanja je bila, da so ga ljudje sumničili, češ, da se nagiba na Trubarjevo stran. Ne vemo, če je bila ta obdolžitve resnična. To pa je gotovo, da je zgubil Polidor ljubljansko proštijo. Vendar pa so mu nje-

gove zveze z visokimi dvornimi krogi toliko pomagale, da je prišel zopet v milost pri cesarju. Nadvojvoda Karel, cesarjev brat, ga je imenoval svojim svetovalcem ter mu podelil župniji Zalec in Teharje na Spodnjem Stajerskem. Hkrati je postal tudi arhidijakon za Savinjsko dolino. Pozneje je dobil župnijo Krško na Dolenjskem in župnijo Laško pri Celju. Torej kar službo poleg službe po isti nesrečni navadi, da so imeli veljavnejši duhovniki boljše dohodke, drugi pa so trpeli pomanjkanje. Končno je bil Montagnana izvoljen za prošta v Novem mestu, kjer je umrl leta 1604.

Ako pogledamo še enkrat v življenje tega moža, pridemo do velikih nasprotij. Kot arhidijakon za Savinjsko dolino je bil menda bolj protestant kakor katoličan. Poročila, dohajajoča o njem na nuncija v Gradcu in na oglejskega očaka, so bila tako neugodna, da so ga imeli njegovi predstojniki za pol-luterana. Kmalu pa je krenil na drugo stran. Ko je videl, da postopa nadvojvoda Karel precej strožje s protestanti, jim je začel tudi Polidor stopati na prste. Iz kakšnega prepričanja — kdo ve? Na vsak način je Montagnana dušeslovna zastavica. Mož je omahoval zdaj na to, zdaj na ono stran. Ni bil ne tič ne miš. Danes tak, jutri drugačen. Da smo pa popolno pravični, moramo povedati, kako je izbral poznejša leta svojega življenja. V ti dobi je kazal večjo umerenost. Kot novomeški prošt je spolnjeval vestno dolžnosti višjega katoliškega duhovnika. Gotovo se je večkrat spomnil smrti, ki bo tirjala obračun. Poleg tega je skrbel za izobrazbo in lepo vedenje duhovnikov. Trudil se je tudi z napeljevanjem luteranov h katoliški veri.

Novo versko gibanje je zavzemalo v drugi polovici 16. stoletja vedno večje kroge. Poglej, kaj učini kamen, če ga vržeš v sredo stoječe vode. Prvi kolobar je neznan, drugi ima že obširnejši obseg, naslednji sunki pa dobijo vedno širšo po-

dobo. Tako je bilo tudi z naraščanjem luteranstva v Ljubljani. Dohajalo je vedno več predikantov, ker je ondi bival njih skušeni načelnik Primor Trubar, superintendent luteranske cerkve. Njegovi pridigarji pa niso imeli dela samo v Ljubljani, marveč so hodili oznanjevat svoj evangelij tudi v okolico in se zopet vračevali v Ljubljano, kjer so jih ščitili deželni stanovci. Razen Trubarja so bili v Ljubljani nastavljeni: Jurij Dalmatin, Ivan Tulščak, Gašper Kumbergar, Jurij Jurišič, Jurij Klemen, Kristof Spindler, Sebastijan Krelj, Jernej Simplicij, Ivan Znojilšek in še nekaj drugih manj znanih. Pridige so imeli v že večkrat imenovani Spitalski cerkvi sv. Elizabete, ob nedeljah slovenske, ob četrtrkih nemške. Vsako nedeljo so obhajali slovesno opravilo z imenom »božja večerja«. Tuintam so priredili predikanti shode po malih deželnih podružnicah ali se polastili tudi kake župnijske cerkve, toda brez posebnih uspehov.

ŠTIRINDVAJSETO POGLAVJE

Obisk na Turjaku

Med graščaki, ki so širili luteranstvo po kranjski deželi, so se posebno odlikovali mogočni Turjačani, posestniki gradu Turjak pri Velikih Laščah. Rod Turjačanov (Auerspergov) je najstarejša plemenitaška rodbina na Kranjskem. Prvotni grad je bil sezidan že leta 1190. Stal je nekoliko nižja kakor sedanji. Poslopje obsega četverostransko fronto z močnimi okroglimi stolpi ob voglih. Znamenje bivala ali tura (Auerochs) na vnanjem zidu naj predstavlja moč, katero naj bi si osvojili grajski gospodarji. Zgradba ima le na eni strani zvezo s sosedno zemljo. Zato so smatrali to stran za rano, ki so jo morali krepkeje utrditi mimo drugega poslopja. Privzeli so si izrek »Securitas in tempestate« (Varnost v viharju).

Gospodarstvo

Vprašanje zasebnih železnic

V Sloveniji imamo 320 km zasebnih železnic

Vprašanje privatnih železnic, ki se nahajajo pod državno upravo, postaja iz dneva v dan bolj pereče. Statistika, ki objavlja podatke o železniških dohodkih, ne oddaja dohodkov, ki odpadajo na privatne proge, katere upravlja uprava državnih železnic, pač pa objavlja vse dohodke skupno. Tudi se ne vodijo v upravi sami posebni računi, ki naj bi pokazali rentabilnost ene in druge vrste železniških prog. Ker pa vprašanje odškodnine privatnih prog dozoreva, odnosno je že tako zrelo, da se mora rešiti, zato bi bilo potrebno, da se o tem vprašanju sproži javna diskusija.

Ta problem je važen, ako pomislimo, da se z odlaganjem rešitve čim dalje bolj prenašajo bremen na naslednje generacije, ki bodo brez dvoma imele še dovolj drugih bremen, katere jim sedanja generacija nalaga na vseh možgih področjih javnega življenja.

Ker ne obstoja posebna bilanca za privatne železniške proge pri nas, zato bi bilo potrebno, da se ugotovi vsaj približno točna dejstva o rentabilnosti privatnih prog, ki stoje pod državno upravo na eni strani in državnih prog na drugi strani (privatno-pravni moment) in da se na podlagi ugotovljene rentabilnosti, odnosno nerentabilnosti ustvari matematična podlaga odškodnine za eksploatacijo privatnih prog, katere eksploatacijo državna uprava (javno-pravni moment).

Po statističnih podatkih, ki jih objavlja železniška uprava, znaša dolžina privatnih prog pod državno upravo na področjih ravnateljstev v Belgradu 101,7 km, Zagrebu 927,2 km, Ljubljani 320,5 km, Subotici 1132,1 km, Sarajevu 24,4 km.

Skupna dolžina privatnih prog je 2525,9 km, ki so pod upravo državnih železnic. Ako vzamemo sedaj celokupno dolžino vseh prog v eksploataciji državnih železnic (9.459 km), tedaj vidimo, da predstavljajo privatne železnice 26,7% dolžine vseh gornjih prog.

Nastane vprašanje: v kakšnem razmerju participirajo privatne železnice, ki so v državi eksploataciji, na skupnih transportnih dohodkih? Na to vprašanje ne moremo odgovoriti neposredno, marveč posredno, ako pogledamo transportne dohodke ravnateljstev Zagreb, Ljubljana in Subotica, katere dajejo skupno 73,0% dohodkov, dočim dasta Belgrad in Sarajevo skupaj 27%. Ako te dohodke primerjamo sedaj z dolžinami prog ravnateljstev Ljubljana, Zagreb in Subotica, tedaj vidimo, da predstavljajo ta področja s svojimi programi 84,03% vseh v državi eksploataciji se nahajajočih privatnih prog in po tem, da participirajo te privatne proge gornjih treh ravnateljstev v 61,779% na celokupnih železniških dohodkih naše države. Ta podlaga je pravilna. Gre samo za ključ, po ka-

terem bi se izračunali ti odstotki na posamezne privatne proge, katere po svoji rentabilnosti zelo varirajo tranzitne proge. Na drugi strani stojita Belgrad in Sarajevo s svojimi 15,37% privatnimi programi (126 km) in s 3949,2 km (58,2% vseh državnih prog) s participacijo 27% na celokupnih čistih transportnih dohodkih. Razmerje med privatnimi in državnimi programi znaša tu 3,5:96,5%. Tu je vsak komentar odveč.

Kakšno vrednost predstavljajo privatne proge? Ako vzamemo kot merilo stroške za zgraditev novih prog (1 milijon dinarjev na 1 km), tedaj predstavljajo privatne železnice, ki stoje pod državno upravo, vrednost preko 2½ milijarde Din, katere dolguje država od pretrata že pravnim lastnikom privatnih železnic. Ker so železnice, ki se nahajajo pod upravo države (ocenjene na osnovi 16 milijard Din in ker odgovarja dolžina privatnih zak. o drž. imovini železnic), ocenjene na okroglo prog v državi eksploataciji po tej ocenitvi 4.272 milij. Din, bi gornja vrednost 2½ milijarde Din odgovarjala tudi stvarni vrednosti privatnih prog, zlasti če vpoštevamo gori navedene odstotke rentabilnosti, odnosno nerentabilnosti.

Ako smo uvodoma rekli, je to vprašanje popolnoma dozorelo in čaka čim prejšnje rešitve. Da bi opozorili merodajne kroge na ta problem, se nam zdi potrebno pripomniti, da bi mogla država z izdajo državnih obveznic lastnikom teh prog rešiti še najugodnejše to vprašanje, saj so se našli viri tudi za odkup zemlje za bege in bi se mogli najti slični viri tudi za to vrsto. Nikakor ni priporočljiv sistem konfiskacije, ker je v privatne proge namenovane investiran novce in to v socialno-politične svrhe. Za državo in za lastnike bi pomenila taka rešitev odkupa z izdajo obveznic pravično rešitev, bi pa na drugi strani pomenilo tudi konec neprijetnih sporov, ki obremenjujejo državne finance.

Na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva se nahaja 826,4 km državnih in 320,5 km privatnih prog, katere eksploatacijo državna uprava. Razmerje je tedaj 38,78%:61,22% za državne proge (med te so proge bivše južne železnice že vsote). Po gornji ocenitvi predstavljajo privatne železnice sorazmerno vrednost okoli 320 milijonov Din. Ako bi dala država ta denar Sloveniji, bi se moglo zgraditi vse najpotrebnejše železniške zveze s — privatnim denarjem in tudi priključiti na one privatne železnice, ki so torda danes vsled pomanjkanja direktnih zvez s trgovinskimi središči, pasivne. In ako bi se tudi znižala vrednost odkupu privatnih železnic v Sloveniji za polovico, bi kljub temu pomenjal plačani dolg države za pokrajino veliko gospodarsko olajšanje tremen.

n—g.

Stanje naših kliringov

Nemčija nam dolguje 300 milijonov

Saldo v kliringu z Nemčijo zopet narasla. Dne 23. aprila je znašal saldo 291 milij. Din. To se je do 30. aprila zmanjšalo na 290 milij. Din. Do 3. maja pa je zopet naraslo in privrlo dosegel 300 milij. Din. Bila so sicer velika vplačila v Berlinu, ki so šla v stotisoče mark dnevno, vendar je na drugi strani bilo po naših uvoznikih plačano zelo v kliring zaradi dovoljenja plačevanja z markami, katere se dobi za 8% cenejše, kot znaša uradni tečaj v kliringu.

V italijanskem kliringu se je saldo povečal od 7,79 milij. lir na 9,462 milij. lir ali od 27,1 na 34,3 milij. Din v dobi od 23. do 30. aprila. To pomeni obetno poslabšanje.

Tudi naš saldo v kliringu s Švicco se je od 23. do 30. aprila povečal od 0,84 na 0,943 milij. frankov ali od 11,9 na 13,3 milij. Din.

Nadalje izkazuje povečanje saldo kliringa z Bolgarijo zaradi malih vplačil pri nas in je znašal 30. aprila že 0,7 milij. Din.

Podobno je z romunskim kliringom, kamor izvažamo prav malo, nasprotno pa mnogo uvažamo, zato se je nabralo pri nas že nekoliko milijonov dinarjev.

Tujci izkoriščajo naše rudno bogastvo

Francoski finančni listi prinašajo poročilo o poslovanju rudnika zlata v Peku. Kot smo pretekli mesec poročali o velikih dobičkih borskega rudnika bakra, tako moramo tudi sedaj poročati o ugodnem poslovanju uspehu Francoske družbe rudnikov zlata ob Peku. Družba je bila osnovana avgusta 1933 z glavnico 4 milijonov franc. frankov in eksploatacijo zlate žile v dolini reke Pek. Pri družbi ima večino francoska družba Compagnie Industrielle du Platine iz Pariza. Družba je sklicala svoj občni zbor za 21. maja 1935 ter bo na njem polagala račune o svojem poslovanju leta 1933/34 in predložila bilanco za 31. december 1934.

V prvem svojem poslovnem letu je družba proizvedla 166 kg 881 gramov finega zlata. Donos poslovanja je znašal 1.053.851 francov, če se od tega odbijejo splošni upravni stroški in vpoštevajo še drugi dohodki družbe, znaša čisti dobiček družbe 840.403 franka. Upravni svet je sklenil predlagati, da se ta čisti dobiček porabi večinoma za amortizacijo naprav (v znesku 815.433 francov). Družba si je letos napravila velike nove naprave. Te naprave so povečale kapaciteto predelave od 40 na 80 ton rude dnevno. Nova naprava je že začela obratovati dne 1. marca 1935 in mesečna produkcija zlata znaša 25 kg povprečno. Toda zaradi dosedanjih ugodnih rezultatov je upravni svet družbe sklenil povečati kapaciteto naprav na 120 ton dnevno, obenem pa tudi napraviti tovarno za cyanuracijo za tretiranje odpadkov. Nove naprave bodo končane konec letošnjega leta.

Po sporazumu družbe z našo Narodno banko je dovoljeno družbi izvoziti iz naše države protivrednost v devizah okoli 35% produciranega zlata.

Poštna hranilnica v aprilu

V mesecu aprilu se je število hranilnih knjižic Poštne hranilnice povečalo za 3263, tako da znaša število vseh vlagateljev 329.370. Vloge so se v aprilu nekoliko zmanjšale, kar je pri Poštni hranilnici redke pojave od 777,0 na 776,4 milij. Din. V četrtnem prometu je število računov naraslo za 220 na 24.704. Promet je znašal 5.114,8 milij. Din (od tega brez gotovine 48,85%) v primeri s 4.798,9 milij. v marcu letos in 4.593,9 milij. Din v aprilu lani. Saldo četrtni vlog se je povečal od 1.062,9 na 1.074,36 milij. Din.

Skupno je znašal poštnočetkovni promet v prvih štirih mesecih letos 18.325,6 milij. Din v primeri z 18.940,5 milij. Din v prvih 4 mesecih lani.

XV. ljubljanski velesejem bo od 1. do 11. junija 1935. Velesejem bo bogato založen z izdelki naše industrije in obrti ter bo vsakemu obiskovalcu služil kot najboljši nabavni vir najrazličnejših potrebščin. Velesejmu bodo priključene tudi posebne razstave: Velika gasilska, ki ima namen pokazati razvoj in sedanje stanje našega gasilstva. Kako se žena praktično uveljavlja v raznih poklicih, bo pokazala razstava »Žena in obrt«. Tehnični višek te razstave bo možna revija. Poučna razstava o domači volni in njeni uporabi bo zelo zanimiva, posebno še, ker se bo predvajalo tudi tkanje volnenih izdelkov, kar je posebno važno za naše področje. Razstava malih domačih živali bo prirejena v cilju pospeševanja in razširjenja rejne vrste in plemen malih živali, ki so posebne važnosti za naše ljudi. Posetniki velesejma imajo na železnica, parnikih in aeroplanih polovljen popust.

Propagandna gospodarska ekskurzija v Levanto. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu ter Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor organizirata propagandno gospodarsko ekskurzijo z luksuznim parnikom »Princesa Olga«, ki je last Jugoslovanskega Lloydja, v Levanto. Ladja bi odšla iz Splita 1. junija ter obiskala Egipt in Palestino. Vrnila bi se 26. junija v Split. Prijave se sprejemajo do 20. maja.

Kaj prinaša Švici tujski promet. Po najnovejših podatkih o švicarski plačilni bilanci l. 1934, posnemamo, da cenijo v Švici lauski donos tujskega prometa na 200 milij. švic. frankov. To je ista vsota kot leta 1933. in 1932. Največji je bil po teh ocenitvah donos tujskega prometa leta 1929, s 330 milijoni frankov.

Borzo

Dne 6. maja 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Curiba, New Yorka, Pariza in Trsta. Narasla sta Amsterdam in London, popustila pa je Praga. V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen: 8,80—8,90, prav tako na zagrebški borzi: 8,72—8,82. Angleški funt je na zagrebški borzi narasle na 281,53 do 283,13.

Ljubljana, Amsterdam 2967,15—2981,75, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 742,49—747,56, London 212,15—214,20, Curib 1421,01—1428,08, New York 4365,48—4391,74, Pariz 280,60—291,03, Praga 188,20 do 184,30, Trst 361,35—364,43.

Promet na zagrebški borzi je znašal 250,360 dinarjev.

Curib. Belgrad 7,02, Pariz 20,38, London 14,97, New York 309,26, Bruselj 52,30, Milan 25,475, Madrid 42,225, Amsterdam 208,875, Berlin 124,35, Dunaj 57,85, Stockholm 77,35, Oslo 75,40, Kopenhagen 67, Praga 12,91, Varšava 58,325, Atene 2,90, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,62, Buenos Aires 0,78.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je zilo mirna, kar se vidi iz malih izprememb tečajev in zelo slabega prometa.

Ljubljana, 7% inv. pos. 77—78, agrarji 47,50 do 48,50, vojna škoda promptna 371—374, begl. obv. 65—66, 8% Bler. pos. 77—79, 7% Bler. pos. 67,50—68,50, 7% pos. Drž. hip. banke 71—72.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78 den., vojna škoda promptna 377—379 (378, 379), begl. obv. 65—66,50 (65), 7% Bler. pos. 67,50—68, 7% pos. Drž. hip. banke 70—72. — Delnice: Priv. agr. banka 230—232, Trboveljska 125 bl.

Žitni trg

Budimpešta. Tendence čvrsta. Promet srednji. Pšenica: maj 15,48—15,74, zaklj. 15,74—15,75; junij 15,38—15,55, zaklj. 15,56—15,58. — Rž: maj 11,01 do 11,03; junij 11,02—11,09, zaklj. 11,05—11,06. — Kornuza: maj 11,58—11,71, zaklj. 11,69—11,70; junij 11,30—11,48, zaklj. 11,44—11,46.

Sport

Lep izlet naših motoristov

Krasen nedeljski dan je tudi naše motocikliste izabil na prijeten popoldanski izlet v Poljansko dolino z glavnim namenom, da si podrobneje ogledajo gorsko progo, na kateri priredi motosekcija ZSK Hermesa dne 30. maja svoje prve gorske dirke. Ljubljanskim motociklistom se je v Škofji Loki pridružil še nekaj tovarišev iz Kranja in Jesenice, da so tako pomnoženi zdrveli po krasni vijoči se poti v Gorenjo vas in razburjali z alarmantnim motornim ropotom mirno ozračje te prekrasne doline, ki se pravkar prebujala iz zimskega spanja v pomladno življenje. Tam so se ti ropotaci ustavili v gostoljubni domačiji prijatelja Jelovčana, kamor je kmalu nato prispel z avtomobilom še načelnik sekcije g. Ciglar ter še nekaj drugih motoristov. Po majhnem odmoru so se vsi skupaj podali na pet kilometrov oddaljeno gorsko progo, kjer so se približno po 4 km dolgi ozki, serpentinasti poti povzpeli na vzgor. Vsi, kolikor jih je bilo, so takoj poizkusili vožnjo. Ugotovili so, da bo vsled ostrih in ozkih ovinkov za neizkušenega in nevarnega dirkača naloga na dan dirke precej težka. Po približno uro trajajočih uganjnih in poizkušanj so se nato vrnili v Gorenjo vas in se odpeljali dalje proti Zirem.

Užitek prirode po teh krajih je res prijeten. Ceste lepe, tu in tam raztresene lične kmečke hišice s skrbno urejenimi gospodarstvi, umelne vodne napeljave, krasni jezovi, sveže preorana polja, prava romantika! Motorji ropočajo in dirajo dalje. Za hrbiti nekaterih motoristov se trdno drže daljne spremeljvalke, ki so, kakor vsi, že dokaj napudrane od cestnega prahu. Pa nič ne de, če se včasih tudi »Tokalon« zamenja s tem prirodnim pudrom! — Po kratkem odmoru v Zireh, zopet dalje po krasni cesti, ki pelje prav ob italijanski meji skozi čudne koteske. Skoraj pred vsako hišo stoji gruča domačinov, ki začudeno strme v ta redek pojav po njihovih mirnih cestah. Zdal na levi, zdaj na desni strani žuboreča voda, votlina skalovja, gozdovi — krasota! Cesta se vije sem in tja, zdajci se ti dozdeva, da se končuje nekje v skali, a naenkrat oster zavoj v levo in desno ter naprej. Naša čvrsta mejna straža, ki jo tu in tam srečujemo, nam živahno potrjuje, da smo v zahvalo, da smo jo z našim ropotanjem vsaj za trenutek oživel v teh gluhih in tihih krajih, kjer se ne sliši drugega, kot šumenje deroče vode in pa vseprečno žvrgolenje raznih ptic. Tako smo naposled pridrevli na glavno cesto v Logatec ter podili dalje proti Ljubljani, kjer smo se s prijetnimi vtisi krasnega družabnega izleta razšli z obljubo, da se v kratkem zopet sestanemo.

Proslava 15 letnice ASK Primorja

Akademski športni klub Primorje je danes prejel obvestilo od kabinetne pisarne Nj. Vel. kralja Petra II., da je Nj. Veličanstvo blagovolilo počastiti proslavo 15 letnice, ki bo od 8.—10. junija t. l., s tem, da je prevzelo pokroviteljstvo nad proslavo.

Novi nogometni sodniki

V dnevih 26., 27. in 28. aprila so se vršili v Ljubljani izpiti za nove nogometne sodnike. Iz Ljubljane in bližnje okolice se je prijavilo kakih 50 kandidatov, ki so se večinoma tudi

Vaše roke

prave vilinje roke, ki opravljajo toliko lepih poslov, so res vredne, da jih negujete. Naj ne bodo oguljene, rdečkaste in brapavel.

Ako jih nadržnete čisto z Niveo, boste preprečili vse, kar jim škoduje, ker Nivea pomnožuje pigment, ki napravi kožo odporno in prožno ter ji da svežo barvo in mehko.

predstavili izpitni komisiji, v kateri so bili ss. Kolarič (Belgrad) kot predsednik, ter Višnjič (Zagreb) in Vidic (Ljubljana). Povprečna kvaliteta je bila zelo slaba, tako da je od vseh prijavljenec izdelalo izpit le 9. t. j. gg.: Joksič, Camernik, Kos, Sketelj, Škerlj, Makoratti, Stiglic iz Ljubljane ter gg. Marielane (Domžale) in Mandić (Zalog). Ogromna večina je odpadla že pri teoretičnem delu izpita, ker so pokazali nekateri od njih veliko nepoznanje nogometnih pravil. Med kandidati, ki izpita niso prestali, srečamo imena najvidnejših članov u. o. LNP. Čudno se človeku zdi, da nekateri vodilni ljudje v nogometu tako malo poznajo pravila nogometne igre, kakor so to dokazali baš ti izpiti. Poudariti je treba, da izpita niso naredili nekateri kandidati, ki so doslej vodili tekme na obče zadovoljstvo, dočim so uspeli nekateri, ki jih doslej niti enkrat nisi srečal v funkciji nogometnega sodnika. Nehote se vrine vprašanje, če je v interesu nogometa, da bodo morali klubi zaupati odsej svoja mošta ljudem, ki so brez slehernih prakse, pa so se pri teh izpiti kvalificirali. Apeliram na S. O. pri LNP, da v interesu nogometa čimprej reaktivira oz. predlaga S. O. pri JNS v reaktivizacijo nekaterih naših rutiniranih sodnikov, ki so po častnem porazu bivšega ZNNS, v svojem plemenitem stremljenju, da z vsemi silami delajo za procvit nogometa, stavili svoje znanje na razpolago JNZ. Čudno je postopanje S. O. pri LNP, ki že dobrih 14 dni iz neznanega vzroka zadržuje njihove prijave in tako škoduje sportu samemu. Mislim, da se bo vsaj sedaj obrnilo na bolje, ko so izpiti pokazali, da je edino možen izhod iz te kritične situacije njihova reaktivizacija. S. O. pri LNP naj čimprej sprejme bivše kolege v svoje vrste in prepričan sem, da bodo njegovo mesto navdušeno pozdravili ne le klubi, temveč vse naše športno občinstvo. V. P.

Tenis

Tenis je bil nekdanji šport izbranih posameznikov, denarnih močutcev. Danes šteje svoje vrste privrženec v vseh slojih naroda in jih obdaruje z ono čilostjo, svetostjo telesa in vedrostjo duha, ki jih tako silno potrebujemo za uspešni boj z življenjem.

Veselo gibanje na soncu in zraku, v bližini gozda, sredi dehtelih travnikov in cvetočih nasadov, zadostno vezbanje ob toplih poletnih večerih in rosnih jutranjih urah, to vam nudijo idealno urejena igrišča T. K. D. Atena pod Tivolijem.

Da bi društvo pritegnilo kar največ ljubiteljev plemenitega športa, je nastavilo skrajno nizke cene in dovolilo akademski mladini posebne ugodnosti, celo popolnoma brezplačen pristop in igro. Pridite, da boste črpali zdravje in srečo iz svežega vleca narave. — T. K. D. Atena.

Se o nedeljski tekmi Hermès: Primorje. V zvezi z našim poročilom v ponedeljek, 6. maja o tekmi Hermès: Primorje, češ, da je slednje nastopilo z ligninim mostvom, smo prejeli od vodstva ASK Primorja pojasnilo, da je proti Hermesu nastopila naslednja postava: Starec, Jug, Bizjak, Sinkovec, Boncelj, Podgornik, Race, Janežič, Caleari, Petelin, Hassl. Iz postave, ki je kombinirana iz juniorjev in rezervistov, je razvidno, da je proti Hermesu nastopila samo četvorica iz ligninega mostva.

Uprava školijskega posestva v Marijinem gradu sporoča žalostno vest, da je njen zvesti in vestni uslužbenec, gospod

Emil Krištof

revirni gozdar v Lučah

danes nenadoma izdihnil zadet od zločinske krogle. Pokojnikovo truplo bo po pogrebem obredu v torek, dne 7. maja ob desetih dopoldne v Lučah prepeljano v Kotle pri Guštanju, kjer bo pokopano v sredo jutraj.

Dobrega tovariša in zgledega uslužbenca ohranimo v najlepšem spominu. Bog daj njegovi duši večni pokoj!

Marijin grad, dne 5. maja 1935.

K Bogu je odšla po plačilo, še zadnji dan previdna s sv. zakramenti, v 70. letu starosti, naša ljubljena sestra in teta, gospa

Ana Zorman roj. Zajc

trgovka in posestnica

Pokojna je bila vse svoje življenje vzor poštene krščanske žene, za kar ji bodi v nebesih obilen plačnik evharistični Kralj, ki ga je pogostoma prejemala v sv. obhajilu. Priporočamo jo v blag spomin in pobožno molitev.

Pogreb predrage pokojnice bo danes v torek, dne 7. maja 1935 ob petih popoldne iz hiše žalosti Zaloška cesta 17 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Vodmat, dne 6. maja 1935.

Marija Zajc, Ivana Stebe roj. Zajc, Julijana Jakol roj. Zajc, sestre, Janez Zajc, brat — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka petlinjska vrstica po Din 2'50. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert.

Službodob

Trgovsk. pomočnika
mladeža, v usnjarski stroki, iščem. Prednost imajo oni, ki so v dravski banovini tudi že potovali in so pri strankah uvedeni. Nastop takoj. — Ponudbe z vsemi zahtevami na: E. Müller, Zagreb, Vlasika ul. št. 89. (b)

Rudarja
na rudo — kovača sprejem. Ponudbe na: Jakob Metelko, Ljubljana, Langusova 5. (b)

Frizerka
prvovrstna moč, se išče za stalno zaposlitev. — Salon »Milan«, Tyrševa št. 7, Ljubljana. (b)

Službe iščejo

Gospodinja
išče zaposlitev pri eni ali dveh osebah. Gre v župnišče ali k orožnikom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5184. (a)

Postrežnica
išče službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5204. (a)

Kdor želi
pridnega hlapca ali delavca — naj pošlje ponudbo upravi »Slovenca« pod šifro »Takoj« št. 5202. (a)

Postrežnica
išče kakršnokoli zaposlitev. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5164. (a)

Hlapec
z dobrimi spričevali, vojašine prost, želi dobiti službo. Nastop takoj. Sinkovec Franc, Vel. čolnarska ulica 15. (a)

Spominske slike na prvo sveto obhajilo

Cast. gg. katehete si dovoljujejo opozoriti, da imamo na zalogi čez 50 različnih vrst obhajilnih slik, med temi 20 popolnoma novih vzorcev. Vse slike so umetniško izdelane ter krasno barvane. — Cena konkurenčno nizka po velikosti od 1.50—3.50 Din.

Prodajalna

H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2

Kuharica

samostojna, vajena vseh hišnih in vrtnih del, šivanja — išče službo, najraje v mestu pri boljši družini, takoj ali 1. junija. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5097. (a)

Mesarski

in prekaževalski pomočnik, z dobrimi spričevali in večletno prakso — išče službo. Nastop takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5180. (a)

Pouk

V kuharski tečaj

se sprejme nekaj deklet takoj, nekaj pa pozneje. Priglasiti se je pisмено z navedbo, koliko časa se želi udeleževati — na naslov: Ljudska kuhinja v Škofji Loki. (u)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Vložne knjižice

Mestne hranilnice ljublj. (ne na odpoved), kupimo in plačamo takoj v gotovini. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Ljubljana« 4981. (d)

Ženitbe

Državni uslužbenec
star 33 let, želi poznanstva z gospodično, staro do 26 let z dobro domačo naobrazbo, skromno in mirnega značaja — zaradi ženitve. Dopise s sliko, katera se takoj vrne, poslati v upravo »Slovenca« pod značko »Na jugu« št. 5116. (z)

Inserati

v »Slovenca«
imajo največji uspeh.

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
oddamo. Glince c. VI/4. (a)

Sobico oddam

solidni osebi. Bleiweisova cesta 15/III, levo. (s)

Opremljeno sobo

lahko tudi z uporabo kuhinje oddam — ali takoj sprejem 2 osebi. Hrenova 17, Cegljar. (s)

Solčno sobo

oddam. Mesečno 100 Din. Ob cesti, blizu Drave. Marija Klotnik, Trčova 20, Sv. Peter pri Mariboru. s

Vnajem

ODDAJO:

Mizarska delavnica
z vsemi stroji in orodjem se odda v najem s 1. junijem. Istotam napredaj vsakovrstne stavne parcele. Vzamejo se knjižice tukajšnjih hranilnic. Poizve se: I. Oražem, Moste

Posvetva

Priložnost!

Za polovično vrednost Din 15.000 proda novozidano hišo z njivo ob žel. postaji Sattler, Žiže, p. Loče. (p)

Parcele so naprodaj
ob glavni cesti blizu Krekove gospodinske šole. — Pojasnila se daje v imenovanem zavodu. (p)

Naprodaj brivnica

Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5188. (p)

Hišo

enostanovanjsko, za šest glav živinskih hlevom. 1900 m² vrta, v predmestju Ljubljane — zaradi družinskih razmer ugodno prodam ali dam v najem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ugodno« št. 5183. p

Glasba Muzika

prodaja prvovrstne inoz. klavirje. — Popravila in vgrajuje strokovnjaško in najceneje. — Izposoja in prodaja tudi preigrane instrumente.

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 4 preje Knaflijeva ulica št. 4

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje
po na. višjih cenah CERNE, navelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inerat

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdki Kari Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskeriu Sv. Petra cesta 14.

KOLESA

si oglejte pri trdki **Ivan Jax in sin, Ljubljana** Gosposvetska c. 2. Cena od Din 1000 — naprej. Istotam Vam je tudi na razpolago mehanič. delavnica.

Damsko in moško

kolo ugodno prodam. Dvofakova 3/L n., levo. (l)

KRAPINSKE TOPLICE

Izvanredni uspehi pri zdravljenju revme, protina, išiasa, ženskih boleznih itd. — Radi aktivne terme in blato 43 C, sezona od srede aprila do srede oktobra. — Nizke cene, znatni popusti za časa pred- in posezoni, pavšalne kure. — Železniška postaja Zabok-Krap. Toplice, odtod autobusna zveza brezplačen železniški povratek. — Zahtevajte prospekte.

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

— snažila sobe, kurila peči, ličila tla i. dr. — v večjem podjetju, želi nastopiti podobno službo takoj. Pride se lahko predstaviti. Spričalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

urani ter krepi živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela srce, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gubitja ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.— ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 3, ako pošljete vnaprej Din 15.—, Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočam žalostno vest, da je zapustila s svetimi zakramenti pokrepčana solzno dolino moja sestra, gospa

Marija Medur roj. Pfajfar

Pogreb pokojne bo iz hiše žalosti na Češnjici na farno pokopališče v Selcih v sredo dopoldne 8. maja.

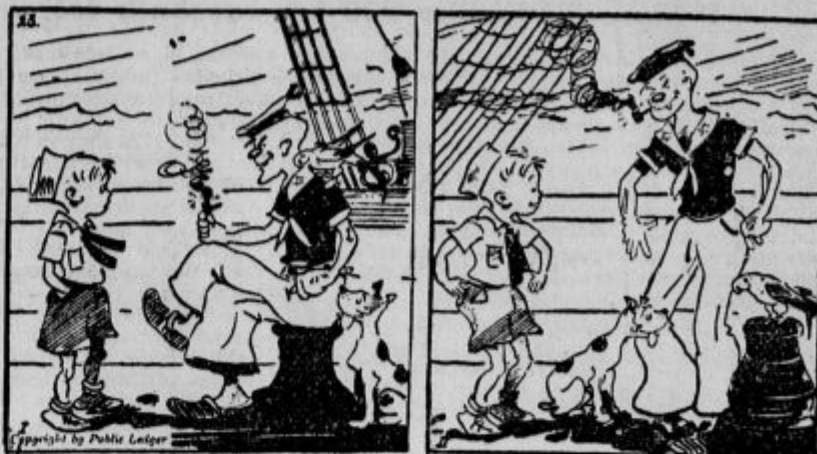
Železniki, dne 6. maja 1935.

Pfajfar Anton, vpok. župnik, brat.

Tinčkove in Tončkove prigode

23.

Tinčkov nos se seznani s trdimi deskami.

Tinček se je postavil pred mornarja Cookyja, ki je s prekrizanimi nogami sedel na krovu in kadil pipo. »Poslušajte, Cooky,« ga je nagovoril Tinček, »ali bi me lahko naučili, kako mora človek na gugajoči se ladji uporabljati svoje noge? Mornarji to imenito znate!« »Prav rad te naučim, dečko,« je prijazno odgovoril mornar. »Glej, takole se to naredi! Najprej ti morajo vsi udje omrtviti in ko se ladja nagne, se z njo nagni tudi ti.«

Tonček je napravil, kakor mu je velel mornar: pustil je, da so mu udje postali mrtvi. Tedaj se je ladja nagnila — in Tinčkov nos se je zdajci na vsak način hotel seznani s deskami pod seboj. Krepko jih je poljubil, da je Tinček videl sto zvezd...

V 79. letu svojega življenja, očiščen v hudih mukah zadnjih štirinajstih dni, na smrtni postelji za pot v večnost večkrat pokrepčan s Telesom Gospodovim, je umrl še na prvo majsko nedeljo 1935 naš predobri: mož, oče, brat, stari oče, tast, gospod

MIHAEL BERGANT

bivši posestnik in dolgoletni ključar podružne cerkve sv. Kancijana.

Nepozabnega pokojnika pokopljemo na pokopališču sv. Kancijana v sredo, dne 8. maja 1935 izpred hiše Škocijan št. 7. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

V Škocijanu (pri Dobu), dne 6. majnika 1935.

Apolonija, žena; Anton, Peter, sinova; Marija, Helena, Ivanka, Frančiška Štefe, hčere; Janez, brat; Marija Lebar, sestra; Ivanka Bergant, Nežka Bergant, sinahi; Andrej Štefe, zet, ter vnuki z ostalim sorodstvom.

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

Najprej razvajan postrganček izlikane plemenite družine, ki vse občuduje njegove burkaste domisleke in šale; — potem v tihi hiši kislega uca, kjer kmalu začuti, da je vsem le v napotje, kjer se ne sme geniti, kjer se nihče ne zmeni, kakšne so njegove šolske naloge, kako napreduje — pa se mora zato izdivjati v šoli in tako izgublja veselje do učenja. In naposled ga vtaknejo, nepridiprava, v pevsko šolo, kjer jim vsaj ni treba proč metati denarja za negodeta in stavijo zadnje nade na slavno znano strogost magistrovo. — Ker ima živo domišljijo in sočuvstvuje z njim, sluti Ivan to malo žalostno. Zdjaj čisto lahko razume, kako to, da jo je Jurko že nekaj kratov popihal. So ga pa vselej spoznali po črni šolarski obleki in ga pripeljali nazaj. In potem so romala pisma na ubogo mater in uca, ki so oznanjala sramotne hudobije hudobnega Georgija in so se končavale s poklonom, da mu z ozirom na staro ime, na zaslugete očetove in ugled materine avstrijske rodbine to pot še prizanesajo in ga ne izključijo. In stari ujec pride iz Celovca in grmi in rohni — in ah, mati doma se žalosti in piše pisemce, ki v njem mlo prosi — on da je njena edina nada in naj misli na sestro. Sedemnajst let stara Regina je bolna, ker ji je srčno ljubljani ženin, poročnik, odšel v Ameriko, da bi tamkaj hitreje napredoval in lahko preje vzel ubogo gospodično. Ah, že več ko leto dni ni o njem nobenega glasu. In šestnajstletna Henrika veže težke, dragocene, sijajne obleke damam s kraljevega dvora, da ji bodo nad njimi oslepele velike, modre oči, da sama ne bo vedela kdaj. In zvečer, tedaj

sedijo v temi, da si privarčujejo drago luč, in se nemara pogovarjajo o Jurku, kako je že zrasel in kako jim bo lepo, kadar bo odvetnik ali uradnik ali sodnik. —

In Jurko — no oče. — Globoko potegne sapo, kakor da je zaječal, si podpre obraz v pesti in strmi v Ivana. Ta, zakaj se pa ta pili in guli, od jutra do večera vseh teh štirinajst dni, odkar je v hiši? Nima ne očeta ne matere ne sestru — še uca ne, ki bi ga zmerjal. — In včeraj je rekel, da mu ni nič, četudi bi moral med abecedarke v prvi razred. Torej ni napuh.

PEVČEK — LISTEK

»Ivan,« reče toplo, »čemu pa se ti toliko guliš? Jevendar prebedasto!«

Zdaj podpre tudi Ivan čelo v ozko roko.

»No, postati hočem kaj!«

Ta hoče s a m kaj postati, — učen človek, ne morski razbojnik ali vojaški radovaljec ali zlatokop.

»Kaj pa?«

»Mašnik,« odvrne Ivan in ne more izgovoriti naglas.

»Ah tako,« —

Spet nastane dolg premolk. Nato se Jurko široko razkorači pred Ivana in mu zre v žareče oči.

»Si pač domišljaš, da postaneš nemara še krški škof?«

»Ne — rajši bi bil frančiškan.«

»Ampak, čemu neki? Da boš moral biti vse življenje pokoren! Čemu neki?«

»Pa ne smeš nikomur povedati —.«

»Nikomur — Bog ve!«

»Zato, ker bi rad samo Boga — —.«

Besede »ljubil« ne spravi iz sebe. Jurko pa razume in zašepeta:

»Misliš tako — tako, kakor pripovedujejo patri jezusovec v Celovcu o svetem Ignaciju?«

Ivan prikima in pobledi prav do ustnic. Sveti Ignacij! Jurko stopi korak nazaj.

»Tebi se sanja,« reče Jurko zmeden.

Ivan zgane nalahno z ramen. Jurku pa se sproži mlinsko kolo v glavi. Torej s a m o zastran Boga se toliko uči — in se da tudi še pretepati — in on, Jurko, on ne naredi kaj takega niti zastran matere, ki mu pisari! Bog ne pisari nikomur nič. — Ah — preneumno! In kako ti gleda — tako — veliko. In skriven ponos širi Jurku prsi, da je Ivan povedal prav njemu. Toda kaj tako — smešnega!

V kuhinji pod sabo začujeta ropot. Čez eno uro bo večerja. Jurku se pri tem oglašila slaba vest.

»Ah,« vzdihne, »zdaj sem se zasmradil pri rektorju za vse leto.«

»Zakaj pa si naredil tako?«

»Ko sem bil tako divji, ko me je nahrulil magister, — in zdaj me rektor gotovo nič več ne mara. E — mar mi je!«

»Ah, rektor te že mara, je tako dober.«

Jurko se namrgodi.

Goslarček mu gleda v obraz.

»Vidiš,« reče, »zdaj sem ti povedal, kar bi ne povedal živi duši — zato mi moraš tudi ti nekaj storiti.«

»Kaj pa?«

»Pojd k rektorju pa mu obljubi, kar je hotel. To bi bila mati vesela — ne?«

»Nehaj s takimi stvarmi!«

»Pojd, boš sam vesel, če greš.«

»Seveda, da me nažene!«

»Rektor? Naa, on te ne nažene! No, če se bojiš, pa pojdi prej k patru Bernardinu!«

»Saj me magister ne bi pustil.«

»Pa pojdi skriv!«

Slovenska kuharica

S. M. Felicitie Kalinšek izide v novem osmem natisu 10. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opemi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.